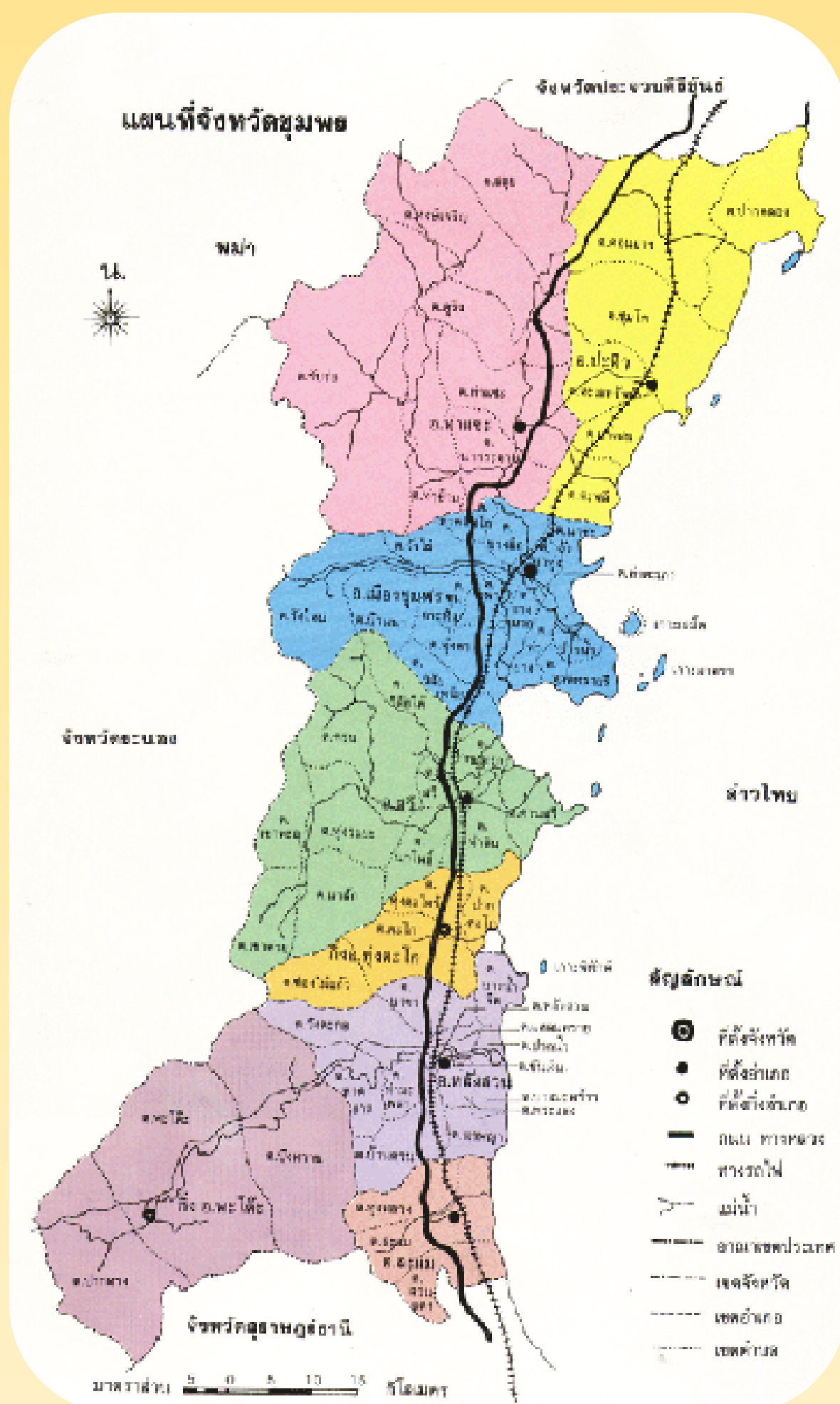

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร จังหวัดชุมพร ในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดชุมพร

กลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพร

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร จังหวัดชุมพร ในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดชุมพร

กลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพร

คำนำ

ด้วยกรมอุตุนิยมวิทยา ได้คาดการณ์ว่า ประเทศไทยตอนบนจะสิ้นสุดฤดูฝนและเริ่มเข้าสู่ฤดูหนาว ประมาณปลายเดือนตุลาคม 2568 ซึ่งจะช้ากว่าค่าเฉลี่ยปกติประมาณ 2 สัปดาห์ และจะสิ้นสุดประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2569 บริเวณยอดดอยและยอดภูรวมทั้งเทือกเขาจะมีอากาศหนาวถึงหนาวจัด และจะมีน้ำค้างแข็งเกิดขึ้นได้บ่อยครั้ง และได้คาดการณ์ปรากฏการณ์ ENSO (El Niño/Southern Oscillation) ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2568 จะมีแนวโน้มเปลี่ยนสถานะเป็นลานีญากำลังอ่อน และจะกลับเข้าสู่สภาวะปกติในช่วงเดือนมกราคม 2569 สำหรับสถานการณ์น้ำของประเทศไทย (อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ และอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง) ในปี 2568 มีปริมาณน้ำต้นทุนทั้งประเทศมากกว่า ปี 2567 จำนวน 4,194 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยสามารถวางแผนการบริหารจัดการน้ำแบบยั่งยืน ให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนสนับสนุนการใช้น้ำทุกกิจกรรมในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สำหรับภาคใต้จะยังคงมีฝนตกชุกหนาแน่น โดยเฉพาะทางฝั่งตะวันออกในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม จะมีฝนตกหนักหลายพื้นที่และหนักมากในบางแห่ง ซึ่งจะทำให้เกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลากรวมทั้งน้ำล้นตลิ่งได้ในหลายพื้นที่

ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและลดผลกระทบจากสถานการณ์ภัยแล้งและสถานการณ์อุทกภัยในภาคใต้ ที่จะเกิดขึ้นต่อภาคการเกษตร ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหากลุ่มภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดชุมพร จึงได้จัดเตรียมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร จังหวัดชุมพร ในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 สำหรับใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของส่วนราชการ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหากลุ่มภัยพิบัติด้านการเกษตร และเตรียมการให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภัยพิบัติให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพร ในฐานะฝ่ายเลขานุการของศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหากลุ่มภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัดชุมพร ขอขอบคุณหน่วยงานทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมให้แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร จังหวัดชุมพร ในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยคาดหวังว่าแผนดังกล่าวจะเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานป้องกันและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติด้านการเกษตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดชุมพรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้เตรียมความพร้อมให้กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้สามารถรองรับความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตรอย่างเป็นระบบต่อไป

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหากลุ่มภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดชุมพร

มกราคม 2568

สารบัญ

1. บทนำ.....	1
2. วัตถุประสงค์	1
3. เป้าหมาย.....	1
4. หลักการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย.....	2
5. แนวโน้มสถานการณ์.....	4
6. มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/2569.....	4
7. ข้อมูลทั่วไปด้านน้ำของจังหวัดชุมพร.....	11
8. กรอบการดำเนินงานตามแผนป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้ง ปี 2568/69.....	15
9. กระบวนการเตรียมความพร้อมและการแจ้งเตือน.....	24
10. สถานการณ์ความเสี่ยงและพื้นที่เฝ้าระวังด้านการเกษตร ปี 2568/69.....	25
11. แผนการจัดสรรน้ำในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 ของจังหวัดชุมพร.....	31
12. แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69.....	34
13. แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 จังหวัดชุมพร.....	37
14. การติดตาม การรายงาน และประเมินผล.....	48
15. บัญชียานพาหนะ เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้.....	48
16. ผู้ประสานงานและช่องทางการติดต่อ.....	52

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1	คำหมายอากาศเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2568 - กุมภาพันธ์ 2569 (ในส่วนที่เกี่ยวข้องตามบริบทพื้นที่จังหวัดชุมพร).....	55
ภาคผนวก 2	แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตรส่วนภูมิภาค ยกเว้น กรุงเทพมหานคร.....	57
ภาคผนวก 3	ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน พ.ศ. 2568.....	58
ภาคผนวก 4	คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ 525/2567 เรื่อง จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัด	70

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร จังหวัดชุมพร ในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 (พฤศจิกายน 2568 - เมษายน 2569)

1. บทนำ

ด้วยกรมอุตุนิยมวิทยา ได้คาดการณ์ว่า ประเทศไทยตอนบนจะสิ้นสุดฤดูฝนและเริ่มเข้าสู่ฤดูหนาว ประมาณปลายเดือนตุลาคม 2568 ซึ่งจะช้ากว่าค่าเฉลี่ยปกติประมาณ 2 สัปดาห์ และจะสิ้นสุดประมาณ ปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2569 บริเวณยอดดอยและยอดภูรวมทั้งเทือกเขาจะมีอากาศหนาวถึงหนาวจัด และจะมีน้ำค้างแข็งเกิดขึ้นได้บ่อยครั้ง และได้คาดการณ์ปรากฏการณ์ ENSO (El Niño/Southern Oscillation) ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2568 จะมีแนวโน้มเปลี่ยนสถานะเป็นลานีญากำลังอ่อน และจะกลับเข้าสู่สภาวะปกติในช่วงเดือนมกราคม 2569 สำหรับสถานการณ์น้ำของประเทศไทย (อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ และอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง) ในปี 2568 มีปริมาณน้ำต้นทุนทั้งประเทศมากกว่า ปี 2567 จำนวน 4,194 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยสามารถวางแผนการบริหารจัดการน้ำแบบยั่งยืน ให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนสนับสนุนการใช้น้ำทุกกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สำหรับภาคใต้จะยังคงมีฝนตกชุกหนาแน่น โดยเฉพาะทางฝั่งตะวันออกในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม จะมีฝนตกหนักหลายพื้นที่และหนักมากในบางแห่ง ซึ่งจะทำให้เกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลากรวมทั้งน้ำล้นตลิ่งได้ในหลายพื้นที่

ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและลดผลกระทบจากสถานการณ์ภัยแล้งและสถานการณ์อุทกภัยในภาคใต้ ที่จะเกิดขึ้นต่อภาคการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดเตรียมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร ในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 (ช่วงเดือน พฤศจิกายน 2568 - เมษายน 2569) สำหรับใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของส่วนราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร และเตรียมการให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภัยพิบัติให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานป้องกันและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติด้านการเกษตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดชุมพรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดชุมพรให้สามารถรองรับความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตรอย่างเป็นระบบรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

3. เป้าหมาย

3.1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแก่เกษตรกร รวมทั้งการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรในพื้นที่จังหวัดชุมพรได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์

3.2 สร้างการรับรู้และความตระหนักแก่เกษตรกรในการปรับรูปแบบการผลิต เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยแล้งและอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดชุมพร

3.3 บริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกำกับ ติดตามการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในจังหวัดชุมพรให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด เพื่อลดความเสี่ยงจากการขาดแคลนน้ำ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อภาคส่วนอื่น ๆ รวมทั้งติดตามและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

4. หลักการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

4.1 วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย เป็นแนวทางการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่อธิบายให้เห็นถึงลักษณะวงจรเพื่อรับมือกับภัยที่มีลักษณะการเกิดที่ยากแก่การคาดการณ์ผลที่เกิดขึ้นและอาจมีรูปแบบการเกิดไม่ซ้ำเดิม จึงไม่จำเป็นต้องมีการจัดการตามลำดับก่อนหลังเสมอไป (Non – Linear) โดยเป็นการดำเนินการในลักษณะเป็นวงรอบ (Closed Loop) อย่างต่อเนื่องและไม่สามารถแยกส่วนเฉพาะในแต่ละกระบวนการ ดังนั้น จึงเป็นการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยแบบองค์รวม (Holistic Approach) เพื่อความปลอดภัยอย่างยั่งยืน ตั้งแต่การป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม การเผชิญเหตุ และการบรรเทาทุกข์ ตลอดจนการฟื้นฟู ซึ่งการจัดการสาธารณภัยในแต่ละห้วงเวลาการเกิดสาธารณภัยอาจมีความคาบเกี่ยวกับ (Overlap) รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการขึ้นอยู่กับความรุนแรงของภัยเป็นสำคัญ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 การจัดการในภาวะฉุกเฉิน

การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management) แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 ก่อนเกิดภัย : การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction)

การป้องกันและลดผลกระทบ (Prevention & Mitigation)

1) มาตรการที่ใช้โครงสร้าง ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำ ระบบชลประทานเพื่อป้องกันอุทกภัย/ภัยแล้ง การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันดินโคลนถล่ม

2) มาตรการที่ไม่ใช่โครงสร้าง ได้แก่ วางแผนการจัดสรรน้ำ วิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงเพื่อกำหนดพื้นที่เสี่ยงด้านพืช ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ รวมทั้งพื้นที่ชุมชนพร้อมแผนบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว แผนปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัยฝนทิ้งช่วงและเติมน้ำในแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้อย

การเตรียมความพร้อม (Preparedness)

1) การปรับตัว ได้แก่ การให้คำแนะนำการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้ง การส่งเสริมอาชีพเสริมหรือวิสาหกิจชุมชนให้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพ การปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

2) การเตรียมรับมือกับภัยพิบัติ ได้แก่ การแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำ การเตรียมพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักร ยานพาหนะ การสำรองเสบียงสัตว์ การปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรด้านพืช ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ให้เป็นปัจจุบัน การจัดทำแผนปฏิบัติการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยด้านการเกษตร เช่น แผนเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์เพื่อป้องกันโรคระบาดพืช สัตว์ และสัตว์น้ำ แผนการจัดหน่วยเฉพาะกิจลงพื้นที่เพื่อให้คำแนะนำและความช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ประสบภัย การดูแลสุขภาพสัตว์ แผนการสำรวจและประเมินความเสียหาย วิธีการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร และแผนสร้างการรับรู้ให้เกษตรกรรู้จักเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ภัยพิบัติ

ระยะที่ 2 ขณะเกิดภัย : การจัดการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management)

การเผชิญเหตุ (Response) ได้แก่ การบริหารจัดการน้ำ การติดตั้งเครื่องสูบน้ำ การแจ้งเตือนเกษตรกร

การบรรเทาทุกข์ (Relief) ได้แก่ แจกจ่ายเสบียงสัตว์และดูแลสุขภาพสัตว์ จัดหน่วยเฉพาะกิจลงพื้นที่ประสบภัยเพื่อให้คำแนะนำและความช่วยเหลือเกษตรกร สำรวจและประเมินความเสียหายเบื้องต้น รายงานสถานการณ์

ระยะที่ 3 หลังเกิดภัย : การฟื้นฟู (Recovery) และสร้างใหม่ให้ดีกว่าเดิม (Build Back Better)

การซ่อมสร้าง (Reconstruction) ได้แก่ การประเมินความเสียหายและซ่อมสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทาน การป้องกัน รักษา และกำจัดโรคระบาดหรือศัตรูพืชระบาด การฟื้นฟูพื้นที่การเกษตร

การฟื้นฟูสภาพ (Rehabilitation) ได้แก่ การวิเคราะห์ความเสียหาย (Damages) และความสูญเสีย (Losses) ด้านการเกษตรที่เกิดจากภัย การประเมินความต้องการ/จำเป็นในการฟื้นฟูหลังเกิดภัย การช่วยเหลือเยียวยาตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

4.2 ยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 – 2570 ได้นำกรอบนโยบายยุทธศาสตร์ กรอบแนวคิดทั้งในและต่างประเทศ แนวโน้มสถานการณ์ภัยของโลกและประเทศไทยที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งบทเรียนจากการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่ผ่านมา เพื่อนำมาทบทวนและปรับปรุง ซึ่งการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศไทยมีเป้าหมายสูงสุด คือ “การรับรู้ - การปรับตัว - ฟื้นเร็วทั่ว - อย่างยั่งยืน (Resilience)” ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ส่วนที่ 1 การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่งเน้นลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการและประยุกต์ใช้นวัตกรรมด้านสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ส่วนที่ 2 การจัดการสาธารณภัยให้มีมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการในภาวะฉุกเฉินแบบบูรณาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

5. แนวโน้มสถานการณ์

กรมอุตุนิยมวิทยาการคาดการณ์สภาพอากาศในช่วงปลายเดือนตุลาคม 2568 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2569 บริเวณประเทศไทยตอนบน จะเริ่มต้นฤดูหนาวประมาณปลายเดือนตุลาคม 2568 ซึ่งจะช้ากว่าค่าเฉลี่ยประมาณ 2 สัปดาห์ และจะสิ้นสุดประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2569 ช่วงเวลาที่มีอากาศหนาวเย็นที่สุดประมาณกลางเดือนธันวาคม 2568 ถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2569 สำหรับยอดดอยและยอดภูรวมทั้งเทือกเขาจะมีอากาศหนาวถึงหนาวจัด และมีน้ำค้างแข็งเกิดขึ้นได้บ่อยครั้ง สวนภาคใต้จะมีอากาศเย็นบางแห่งในบางช่วง สวมมากตอนบนของภาค แต่ยังคงมีฝนตกชุกหนาแน่นต่อไป โดยเฉพาะทางฝั่งตะวันออกในเดือนพฤศจิกายน และธันวาคม จะมีฝนตกหนักหลายพื้นที่และหนักมากในบางแห่ง ซึ่งจะทำให้เกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลัน และน้ำป่าไหลหลากรวมทั้งน้ำล้นตลิ่งได้ในหลายพื้นที่ สำหรับคลื่นลมในทะเลอ่าวไทยจะมีกำลังแรงเป็นระยะ ๆ ในบางช่วงมีคลื่นสูง 2 – 3 เมตร สวนทะเลอันดามันมีคลื่นสูง 1 – 2 เมตร

คาดว่าปรากฏการณ์ ENSO (El Niño/Southern Oscillation) มีสถานะเป็นลานีญาต่อเนื่องไปจนถึงช่วงเดือนธันวาคม 2568 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2569 จากนั้นมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่ภาวะปกติต่อไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม 2568 ปริมาณฝนจะมีค่าสูงกว่าค่าปกติเล็กน้อย ส่วนอุณหภูมิของประเทศไทยมีแนวโน้มสูงกว่าค่าปกติเล็กน้อย

6. มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/2569

ตามมติการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ครั้งที่ 5/2568 เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2568 เห็นชอบมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/69 ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เสนอดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียด (ร่าง) มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/2569

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
ด้านน้ำต้นทุน (Supply)		
1. คาดการณ์ชี้เป้า และ แจ้งเตือนพื้นที่เสี่ยง ขาดแคลนน้ำ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	1.1 เพิ่มประสิทธิภาพการคาดการณ์ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อบริหารจัดการน้ำ ได้อย่างต่อเนื่องทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง และ จัดทำข้อมูลพื้นที่ที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ รวมถึง การประยุกต์ใช้ภาพถ่ายดาวเทียมในการคาดการณ์ พร้อมทั้งติดตาม ฝักระวัง และประเมินสถานการณ์ ตลอดฤดูแล้ง (ช่วงก่อนและระหว่างฤดูแล้ง) 1) ด้านอุปโภคบริโภค	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมอุตุนิยมวิทยา - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - การประปาส่วนภูมิภาค - การประปานครหลวง - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - จังหวัด

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียด (ร่าง) มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/2569

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	2) ด้านการเกษตร	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมอุตุนิยมวิทยา - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - กรมฝนหลวงและการบินเกษตร - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - จังหวัด
	3) ด้านคุณภาพน้ำ	- การประปาส่วนภูมิภาค - การประปานครหลวง - กรมควบคุมมลพิษ - กรมประมง - กรมโรงงานอุตสาหกรรม - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - จังหวัด
	1.2 จัดทำระบบฐานข้อมูลกลางที่มีมาตรฐานเพื่อใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 1) ความต้องการใช้น้ำและแนวโน้มการขาดแคลน	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - การประปาส่วนภูมิภาค - การประปานครหลวง - กรมฝนหลวงและการบินเกษตร - กรมส่งเสริมการเกษตร - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
	2) แหล่งน้ำ (ผิวดิน/บาดาล)	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียด (ร่าง) มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/2569

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	3) จัดทำแนวทางการรองรับ การขาดแคลนน้ำและการช่วยเหลือ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - การประปาส่วนภูมิภาค - การประปานครหลวง - กรมควบคุมมลพิษ
2. สร้างความมั่นคงน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภคและ การเกษตร อย่างมี ประสิทธิภาพ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	2.1 พัฒนาระบบประปา ปรับปรุง และบำรุงรักษา ระบบประปาเดิมเป่าล้างทำความสะอาด บ่อบาดาล เช่น - เป่าล้างทำความสะอาดบ่อบาดาล - ก่อสร้างระบบบาดาลใหม่ - ซ่อมแซมระบบประปา	- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
	2.2. เพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ แหล่งน้ำเดิม พัฒนาแหล่งน้ำใหม่ และ ระบบกระจายน้ำ พร้อมเชื่อมโยงโครงข่าย น้ำและแหล่งน้ำในจุดที่มีศักยภาพ เช่น - ขุดลอกแหล่งน้ำหรือลำน้ำ - เพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำเดิม - พัฒนาแหล่งน้ำใหม่ - เจาะบ่อบาดาล - ระบบกระจายน้ำ	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมพัฒนาที่ดิน - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - การประปาส่วนภูมิภาค - กรมประมง - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - กรุงเทพมหานคร - จังหวัด
	2.3 จัดทำแผนปฏิบัติการฝนหลวงรองรับพื้นที่ เสี่ยงขาดแคลนน้ำ และปฏิบัติการเติมน้ำให้กับ แหล่งน้ำ พื้นที่เกษตรและพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ ตามสภาพอากาศที่เหมาะสม	กรมฝนหลวงและการบินเกษตร
	2.4 จัดทำแผนปฏิบัติการและปฏิบัติการ สูบน้ำในพื้นที่ที่มีศักยภาพ	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - การประปาส่วนภูมิภาค - การประปานครหลวง - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
	2.5 เตรียมความพร้อมเครื่องจักรเครื่องมือ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและเข้าช่วยเหลือ ในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำได้ทันสถานการณ์	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียด (ร่าง) มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/2569

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
		- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - การประปาส่วนภูมิภาค - การประปานครหลวง - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - จังหวัด
ด้านความต้องการใช้น้ำ (Demand)		
3. กำหนดแผนจัดสรรน้ำและพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง บริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญการใช้น้ำที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนด (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	3.1 กำหนดแผนการจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนฤดูแล้ง ปี 2568/2569 และกำหนดเกณฑ์ปริมาณน้ำต้นทุนฤดูฝน ปี 2569 ให้สอดคล้องกับการคาดการณ์สถานการณ์เอลนีโญและลานีญา พร้อมบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญการใช้น้ำที่คณะกรรมการลุ่มน้ำแต่ละลุ่มน้ำกำหนด โดยให้คำนึงถึงกิจกรรมการใช้น้ำด้านท้ายน้ำร่วมด้วย เช่น การเลี้ยงปลาในกระชัง เป็นต้น พร้อมจัดทำแผนปฏิบัติการส่งน้ำ และควบคุมการใช้น้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนให้เป็นไปตามแผน พร้อมแจ้งแผนให้กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - กรมการปกครอง - จังหวัด
	3.2 กำหนดแผนเพาะปลูกพืชฤดูแล้งและขึ้นทะเบียนเกษตรกร โดยระบุพื้นที่คาดการณ์เพาะปลูก และแหล่งน้ำที่นำมาใช้ให้ชัดเจนในรูปแบบแผนที่ เพื่อให้การเพาะปลูกสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน พร้อมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขการเพาะปลูกพืชพื้นที่นอกแผน และพื้นที่ที่ไม่สามารถสนับสนุนน้ำเพื่อการเพาะปลูกได้ โดยมอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง	- กรมชลประทาน - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมทรัพยากรน้ำ - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - จังหวัด - กรมการปกครอง - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมการพัฒนาชุมชน - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - กรมประชาสัมพันธ์
	3.3 กำหนดแผนและควบคุมการจัดสรรน้ำในพื้นที่ ลุ่มต่ำ 11 ทู่ง ลุ่มน้ำเจ้าพระยา สำหรับ การเพาะปลูกเพื่อให้เก็บเกี่ยวได้ทันก่อนฤดูน้ำหลาก พร้อมจัดทำมาตรการเสริมเพื่อส่งน้ำไปยังพื้นที่ลุ่มต่ำเป้าหมาย	- จังหวัด - กรมการปกครอง - กรมชลประทาน

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียด (ร่าง) มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/2569

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	3.4 สำรวจ ตรวจสอบความมั่นคง คันคลอง เชื้อนป้องกันตลิ่ง ถนนที่เชื่อมต่อกับทางน้ำ ในพื้นที่ที่อาจจะเกิดการทรุดตัว เนื่องจาก ระดับน้ำในทางน้ำที่อาจจะลดต่ำกว่าปกติ	• กรมชลประทาน • กรมทรัพยากรน้ำ • กรมทางหลวง • กรมทางหลวงชนบท • กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น • กรมโยธาธิการและผังเมือง
4. เพิ่มประสิทธิภาพ การใช้น้ำ ประหยัดน้ำ และ ลดการสูญเสีย น้ำ ในทุกภาคส่วน (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	4.1 สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ ถ่ายทอด เผยแพร่ผลการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้ หน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ประโยชน์ในการ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคการเกษตร และส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืช เพื่อลดความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำและ เพิ่มรายได้ในพื้นที่ อาทิ ปลูกพืชใช้น้ำน้อย หรือพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ปรับปรุงระบบการให้น้ำพืช ขยายผลพื้นที่ ทำนาปรังฤดูแล้ง โดยวิธีการเพาะปลูกเปียก สลับแห้ง และนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการ บริหารจัดการน้ำ เป็นต้น	• สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งชาติ • สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) • กรมวิชาการเกษตร • กรมการข้าว • กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ • กรมส่งเสริมการเกษตร • กรมชลประทาน • กรมพัฒนาที่ดิน
	4.2 การประหยัดน้ำของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน (1) วางแผนลดการใช้น้ำของหน่วยงาน ภาครัฐพร้อมประชาสัมพันธ์รณรงค์ การใช้น้ำอย่างประหยัดในทุกภาคส่วน (2) ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรม ใช้ระบบ 3R เพื่อลดการใช้น้ำจาก แหล่งน้ำต่าง ๆ	• ทุกหน่วยงานภาครัฐ • กรมโรงงานอุตสาหกรรม • การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย • สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
	4.3 ลดการสูญเสีย น้ำในระบบประปา และ ระบบชลประทาน (1) ลดการสูญเสีย น้ำในระบบประปา (2) เพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำในระบบ ชลประทาน โดยการปรับรอบเวร การส่งน้ำ ให้สอดคล้องกับปริมาณ ความต้องการน้ำของพื้นที่รวมถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภาพถ่าย ดาวเทียมในการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการน้ำ (3) จัดทำปฏิทินรอบเวรการส่งน้ำ ในพื้นที่เกิดวิกฤติขาดแคลนน้ำ	• การประปานครหลวง • การประปาส่วนภูมิภาค • กรมชลประทาน • กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น • กรมการปกครอง • สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียด (ร่าง) มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/2569

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
5. เฝ้าระวังและแก้ไขคุณภาพน้ำ (ตลอดฤดูแล้ง)	5.1 เฝ้าระวัง ตรวจวัด ควบคุม และ แก้ไขคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสายรอง แหล่งน้ำที่รับน้ำจากภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และชุมชน รวมถึงปริมาณน้ำระบายจากทุ่งรับน้ำและพื้นที่น้ำท่วมในช่วงปลายฤดูฝนที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ และคุณภาพน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปา รวมทั้งเตรียมแผนปฏิบัติการรองรับ กรณีเกิดปัญหาและแจ้งเตือนพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบ พร้อมทั้งรายงานผลการแก้ไขคุณภาพน้ำ	• กรมควบคุมมลพิษ • กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น • การประปาส่วนภูมิภาค • การประปานครหลวง • กรมประมง • กรมชลประทาน • กรมทรัพยากรน้ำ • กรมเจ้าท่า • กรมโรงงานอุตสาหกรรม • การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
	5.2 สำรวจและจัดทำแผนติดตั้งสถานีตรวจวัดอัตโนมัติเพิ่มเติมในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงปัญหาคุณภาพน้ำ	• กรมควบคุมมลพิษ • กรมประมง • กรมชลประทาน • กรมทรัพยากรน้ำ • กรมเจ้าท่า • กรมโรงงานอุตสาหกรรม • การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย • การประปาส่วนภูมิภาค • การประปานครหลวง
	5.3 จัดทำแผนที่เฝ้าระวังคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายสำคัญ	• กรมควบคุมมลพิษ • กรมประมง • กรมชลประทาน • กรมทรัพยากรน้ำ • กรมเจ้าท่า • กรมโรงงานอุตสาหกรรม • การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย • การประปาส่วนภูมิภาค • การประปานครหลวง • สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
ด้านการบริหารจัดการ (Management)		
6. เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชน/องค์กรผู้ใช้น้ำ (ตลอดฤดูแล้ง)	6.1 เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชนและองค์กรผู้ใช้น้ำที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ โดยสร้างความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่มีอยู่ การเตรียมจัดหาน้ำสำรองและการกักเก็บให้มีน้ำเพียงพอสำหรับอุปโภคบริโภค และ/หรือ การเกษตร ตลอดฤดูแล้ง รวมทั้งพัฒนา/เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำชุมชน และส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำ การใช้ทรัพยากรน้ำร่วมกันระหว่างตำบลและองค์กรผู้ใช้น้ำที่อยู่ใกล้เคียงกัน	• กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น • กรมชลประทาน • กรมทรัพยากรน้ำ • สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) • สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียด (ร่าง) มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/2569

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	6.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเทคนิคในการซ่อมแซมและบำรุงรักษาอาคารบังคับน้ำ เครื่องสูบน้ำ ระบบประปาท้องถิ่น เครื่องจักร เครื่องมือ อื่นๆ เป็นต้น โดยการให้คำแนะนำ การใช้งานการบริหารจัดการ การอบรมให้ความรู้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและชุมชนสามารถดูแลบำรุงรักษาและแก้ไขให้สามารถกลับมาใช้งานได้ในเบื้องต้น	• กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น • กรมชลประทาน • กรมทรัพยากรน้ำ • กรมทรัพยากรน้ำบาดาล • การประปาส่วนภูมิภาค • สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
	6.3 ขับเคลื่อนผ่านกลไกองค์กรผู้ใช้น้ำ โดยการส่งเสริมองค์ความรู้ แนวคิด วิธีการใช้น้ำอย่างประหยัดน้ำ เช่น การจัดทำคู่มือการใช้อย่างรู้คุณค่าและประหยัดน้ำ เป็นต้น	• กรมชลประทาน • กรมทรัพยากรน้ำ • กรมทรัพยากรน้ำบาดาล • การประปาส่วนภูมิภาค • การประปานครหลวง • สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
7. สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	7.1 สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ สถานการณ์ การวางแผนบริหารจัดการน้ำ และการควบคุมการใช้น้ำเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการใช้น้ำอย่างประหยัด และเป็นไปตามแผนที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ 7.2 จัดทำแผนประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ	• กรมประชาสัมพันธ์ • สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ • สายนงานกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ • กรมชลประทาน • กรมทรัพยากรน้ำ • กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น • การประปานครหลวง • การประปาส่วนภูมิภาค • กรมส่งเสริมการเกษตร • จังหวัด • สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ • และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
8. ติดตามและ ประเมินผล การดำเนินงาน (ตลอดและหลังจากสิ้นสุด ฤดูแล้ง)	8.1 ติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน พร้อมจัดทำระบบการติดตามมาตรการ โดยพัฒนาฐานข้อมูล เช่น พื้นที่เสี่ยง แหล่งน้ำ เครื่องจักรเครื่องมือ และการให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น ในรูปแบบออนไลน์ หน่วยงานรายงานผลการให้ความช่วยเหลือ และหากพบการขาดแคลนน้ำหรือภัยแล้ง ให้รายงานมายังสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและคณะกรรมการลุ่มน้ำ	• สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ • กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย • คณะกรรมการลุ่มน้ำ • ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	8.2 ประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการ พร้อมสรุปบทเรียน	• สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ • และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ที่มา สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

7. ข้อมูลทั่วไปด้านน้ำของจังหวัดชุมพร

7.1 แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ

สภาพทางอุทกวิทยาของจังหวัดชุมพร รวมเรียกว่าลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกส่วนที่ ๑ ซึ่งประกอบด้วยแม่น้ำลำคลองสายสั้นๆ ไหลจากเทือกเขาฝั่งตะวันตกของจังหวัดคือเทือกเขาตะนาวศรีซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลงสู่อ่าวไทยประกอบด้วยลุ่มน้ำสาขาและลุ่มน้ำย่อยดังนี้

7.1.1 ลุ่มน้ำสายหลัก ได้แก่

(1) **ลุ่มน้ำสาขาลองท่าตะเภา** เป็นแม่น้ำสายสั้น ๆ ต้นกำเนิดจากเทือกเขาด้านทิศตะวันตกในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไหลผ่านอำเภوتاพะชะ อำเภอมืองชุมพร จังหวัดชุมพร และออกสู่อ่าวไทยบริเวณปากน้ำชุมพร มีความยาวของแม่น้ำสายหลักและลำน้ำสาขาเท่ากับ 867 กิโลเมตร มีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปี 1,440 ล้านลูกบาศก์เมตร คุณภาพน้ำในแม่น้ำโดยรวมจัดอยู่ในมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินประเภทที่ 3 ซึ่งเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำในหลายบริเวณตรวจพบโลหะหนักบางชนิด ได้แก่ ตะกั่ว ปรอท โครเมียม และแคดเมียม แต่มีปริมาณไม่มาก สำหรับปริมาณ โคลิฟอร์มแบคทีเรียมีค่อนข้างสูงเนื่องจากลำน้ำไหลผ่านชุมชนทำให้เกิดการปนเปื้อนจากน้ำทิ้ง การใช้ประโยชน์ลำน้ำโดยส่วนใหญ่ใช้ในการเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม มีการใช้เพื่อบริโภคและสันทนาการบ้างในช่วงที่ไหลผ่านชุมชน

(2) **ลุ่มน้ำสาขาลองชุมพร** เกิดจากเทือกเขาในตำบลปากจั่น อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ไหลไปทางตะวันออกถึงตำบลบ้านดอนสมอ แล้วไหลผ่านตำบลวังไผ่ ตำบลบ้านขุนกระหัง ตำบลตากแดด อำเภอมืองชุมพร ไหลออกทะเลบริเวณตอนเหนือของอ่าวสรีที่ตำบลทุ่งคา อำเภอมืองชุมพร มีความยาว 50 กิโลเมตร มีน้ำตลอดทั้งปี

(3) **ลุ่มน้ำสาขาลองสรี- ตะโก** เกิดจากเขาในตำบลละอุ่นเหนือ อำเภอละอุ่น อำเภอมือง จังหวัดระนอง ไหลไปทางเหนือแล้ววกไปทางตะวันออก เข้าเขตอำเภอสรี ผ่านตำบลเขาทะลุ ตำบลนาสัก ตำบลทุ่งระยะ ตำบลสรี ตำบลนาโพธิ์ ตำบลปากแพรงตำบลท่าหิน ออกสู่ทะเลที่ตำบลด่านสรี อำเภอสรีมีความยาวประมาณ 75 กิโลเมตร มีน้ำตลอดทั้งปี

(4) **ลุ่มน้ำสาขาลองหลังสวน** มีต้นกำเนิดในเขตจังหวัดชุมพร และจังหวัดสุราษฎร์ธานีไหลผ่านอำเภอยะเฒ่า และอำเภอลังสวน จังหวัดชุมพร แล้วออกสู่ทะเลอ่าวไทยที่ปากน้ำหลังสวนมีความยาวของแม่น้ำหลังสวน และลำน้ำสาขาประมาณ 497 กิโลเมตร คุณภาพน้ำในแม่น้ำโดยรวมจัดอยู่ในมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินประเภทที่ 3 ซึ่งยังเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำ บริเวณที่ไหลผ่านชุมชนจะมีคุณภาพต่ำลงเล็กน้อยมีค่าความสกปรกปริมาณสังกะสีและปริมาณโคลิฟอร์มแบคทีเรียสูงกว่าบริเวณอื่น ๆ เนื่องจากการปนเปื้อนของน้ำทิ้งจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน การใช้ประโยชน์ลำน้ำโดยส่วนใหญ่ใช้ในการเกษตรกรรม ในส่วนของบริเวณต้นน้ำและท้ายน้ำมีการใช้ประโยชน์เพื่อการประมง และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รวมถึงการสันทนาการและการสัญจรทางน้ำด้วย

(5) **ลุ่มน้ำสาขาลองละแม** ต้นน้ำอยู่ที่ตำบลพะโต๊ะ อำเภอยะเฒ่า ไหลไปทางตะวันออกลงทะเลในตำบลละแม อำเภอละแม ความยาวประมาณ 36 กิโลเมตร มีน้ำตลอดทั้งปี

7.1.2 ลุ่มน้ำสายรอง ได้แก่

(1) **ลำน้ำรับร้อ** เกิดจากเทือกเขาตะนาวศรีบริเวณเขตชายแดนไทยกับพม่าทางตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอยะเฒ่า ผ่านหุบเขาต่างๆ ลงมาทางใต้เข้าอำเภอยะเฒ่า ไหลผ่านไปทางตะวันออกผ่านตำบลรับร้อ ตำบลท่าข้าม ไปรวมกับ ลำน้ำท่าชะที่ตำบลนากระตามเป็นแม่น้ำท่าตะเภา มีความยาวประมาณ 72 กิโลเมตร มีน้ำตลอดปี

(2) **ลำน้ำท่าแซะ** เกิดจากเทือกเขาในเขตอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไหลผ่านตำบลสลุย ตำบลคูริง ตำบล ท่าแซะ ตำบลนากระตาม อำเภوتاแซะ มาพบกับลำน้ำร่ำรอบเป็นแม่น้ำท่าตะเภา ความยาวประมาณ 77 กิโลเมตร มีน้ำตลอดปี

(3) **คลองสวีเฒ่า** เกิดจากเขาในตำบลทุ่งระยะ อำเภอสวีไหลทางตะวันออก ผ่านตำบลนาโพธิ์แล้ววกไปทาง ตะวันออกเฉียงเหนือผ่านตำบลปากแพรกออกสู่ทะเลที่ตำบลวิสัยใต้อำเภอสวี ความยาวประมาณ 30 กิโลเมตร มีน้ำตลอดทั้งปี

(4) **คลองตะโก** เกิดจากเขาในอำเภอลำสนธิ ไหลผ่าน ตำบลทุ่งตะโก ตำบลทุ่งตะไคร ตำบลปากตะโก ลงทะเลที่ตำบล ปากตะโก มีความยาวประมาณ 120 กิโลเมตร มีน้ำตลอดทั้งปี

7.2 แหล่งน้ำในเขตชลประทานจังหวัดชุมพร

จังหวัดชุมพร มีพื้นที่ในเขตชลประทาน รวม 226,635 ไร่ นอกเขตชลประทาน 1,989,738 ไร่ การเกษตรส่วนใหญ่จึงอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก โดยมีปริมาณฝนตกประมาณ 1,876.21 มม./ปี และมีปริมาณน้ำท่า 3,378.86 ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถแสดงข้อมูลตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลแหล่งน้ำในเขตชลประทานชุมพร

ลำดับที่	ชื่อแหล่งน้ำ	ที่ตั้ง					พิกัด		ปริมาณน้ำ		หน่วยงาน ดูแลรักษา
		หมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	Lat	Long	ความจุ ลบ.ม.	ความจุ ลบ.ม.	
	โครงการชลประทานขนาดเล็ก										
	อำเภوتاแซะ										
1	ประตูระบายน้ำคลองท่าแซะ	วังมะปราง	3	คูริง	ท่าแซะ	ชุมพร	10.54712	99.19670	7,140,000	6,129,690	ชลประทานชุมพร
	อำเภอเมือง										
1	พัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ ตาม		8	บางลึก	เมือง	ชุมพร	10.54417	99.19584	3,000,000	861,465	ชลประทานชุมพร
2	ประตูระบายน้ำคลองท่าตะเภา		1	นาชะอัง	เมือง	ชุมพร	10.51541	99.18960	3,158,750	1,132,964	ชลประทานชุมพร
3	คลองระบายน้ำตัววัง-พังกัดัก		-	บางลึก	เมือง	ชุมพร	10.54448	99.19973	2,340,800	1,980,000	ชลประทานชุมพร
	อำเภอทุ่งตะโก										
1	ประตูระบายน้ำคลองตะโก			ทุ่งตะไคร	ทุ่งตะโก	ชุมพร	10.08351	99.10359	63,000	37,800	ชลประทานชุมพร
	อำเภอลำสนธิ										
1	ประตูระบายน้ำคลองวังมะ	ช่องสะทอน	5	บ้านควน	ลำสนธิ	ชุมพร	9.87597	99.03192	60,000	45,000	ชลประทานชุมพร
	โครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ										
	อำเภوتاแซะ										
1	อนุรักษ์พันธุ์ไม้และพัฒนาศูนย์	ควงคี	7	สองพี่น้อง	ท่าแซะ	ชุมพร	10.92238	99.12904	20,000	16,000	ชลประทานชุมพร
	อันเนื่องมาจากพระราชดำริ										
2	จัดหาอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช	เนินทอง	6	สลุย	ท่าแซะ	ชุมพร	10.90336	99.17936	20,000	17,000	ชลประทานชุมพร
	อันเนื่องมาจากพระราชดำริ										
3	ทำนบดินคลองกระโจม	หินกูป	3	สลุย	ท่าแซะ	ชุมพร	10.87796	99.27908	30,000	20,000	ชลประทานชุมพร
4	อาคารอัดน้ำบ้านหินกูป	หินกูป	3	สลุย	ท่าแซะ	ชุมพร	10.84905	99.25252	30,000	20,000	ชลประทานชุมพร
5	ฝายน้ำตกหินเขียวพร้อมระบบ	สันกำแพง	23	ร่ำรอบ	ท่าแซะ	ชุมพร	10.89979	99.05399	60,000	59,000	ชลประทานชุมพร
6	อาคารอัดน้ำบ้านบางกลอย	บางกลอย	9	หงษ์เจริญ	ท่าแซะ	ชุมพร	10.84732	99.12626	55,000	30,000	ชลประทานชุมพร

ตารางที่ 2 ข้อมูลแหล่งน้ำในเขตชลประทานชุมพร (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อแหล่งน้ำ	ที่ตั้ง					พิกัด		ปริมาณน้ำ		หน่วยงานดูแลรักษา
		หมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	Lat	Long	ความจุกัก ลบ.ม.	ความจุ ลบ.ม.	
	อำเภอพะโต๊ะ										
1	ฝายคลองพร	เขาชะเมา	1	พะโต๊ะ	พะโต๊ะ	ชุมพร	9.89677	98.93068	26,000	22,000	ชลประทานชุมพร
2	ฝายคลองบึงหวาน	ทองพูน	5	บึงหวาน	พะโต๊ะ	ชุมพร	9.96732	98.92701	39,000	33,000	ชลประทานชุมพร
3	อาคารอัดน้ำคลองเงิน	-	5	พระรักษ์	พะโต๊ะ	ชุมพร	9.83164	98.88874	40,000	35,000	ชลประทานชุมพร
4	ฝายคลองเหนก	-	3	พระรักษ์	พะโต๊ะ	ชุมพร	9.91484	98.85678	20,000	20,000	ชลประทานชุมพร
	อำเภอละแม										
1	ทำนบกั้นน้ำห้วยลูก	สระขาว	16	ละแม	ละแม	ชุมพร	9.76382	98.93709	30,000	25,000	ชลประทานชุมพร
2	ทำนบกั้นน้ำห้วยใน	หินลูกช้าง	7	ทุ่งคาใต้	ละแม	ชุมพร	9.80543	98.95896	20,000	18,000	ชลประทานชุมพร
3	ฝายห้วยยวนไทร	ทับใหม่	5	ทุ่งคาใต้	ละแม	ชุมพร	9.77557	98.93891	28,000	24,000	ชลประทานชุมพร
4	อาคารอัดน้ำบ้านคลองกลาง	คลองกลาง	15	ละแม	ละแม	ชุมพร	9.71317	98.93618	35,000	31,000	ชลประทานชุมพร
5	อาคารอัดน้ำห้วยคายนพรัตน์	คลองกลาง	15	ละแม	ละแม	ชุมพร	9.71045	98.93983	30,000	26,000	ชลประทานชุมพร
6	จัดหาแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุน			ละแม	ละแม	ชุมพร	9.7855	98.9405	2,400	2,100	ชลประทานชุมพร
	โครงการหมู่บ้านป้องกันดิน										
	อำเภอท่าแซะ										
1	ฝายคลองบางอะ	สันติมิตร	2	รับร้อ	ท่าแซะ	ชุมพร	10.84463	99.01830	20,000	-	ชลประทานชุมพร
2	ฝายคลองสะคง	สะคง	21	รับร้อ	ท่าแซะ	ชุมพร	10.79850	98.99726	23,000	19,000	ชลประทานชุมพร
3	ฝายบางท่าล่าง	บางท่าล่าง	10	รับร้อ	ท่าแซะ	ชุมพร	10.82473	99.01006	25,000	12,000	ชลประทานชุมพร
4	ฝายบ้านสันเจริญ	สันเจริญ	5	รับร้อ	ท่าแซะ	ชุมพร	10.85367	99.02562	30,000	20,000	ชลประทานชุมพร
5	ฝายบ้านคันชัย	ทุ่งค้อ	2	สลุย	ท่าแซะ	ชุมพร	10.86175	99.19397	25,000	22,000	ชลประทานชุมพร
6	อาคารอัดน้ำบ้านเนินทอง	สามล้าน	6	สองพี่น้อง	ท่าแซะ	ชุมพร	10.89160	99.18026	25,000	19,000	ชลประทานชุมพร
7	ฝายบ้านเนินเขา	นาดีนา	6	หินแก้ว	ท่าแซะ	ชุมพร	10.58596	99.06308	15,000	12,000	ชลประทานชุมพร
8	อาคารอัดน้ำบ้านห้วยใหญ่	ห้วยใหญ่	-	สลุย	ท่าแซะ	ชุมพร	10.94672	99.25443	25,000	15,000	ชลประทานชุมพร
9	ฝายบ้านพระเคียน	พระเคียน	4	สลุย	ท่าแซะ	ชุมพร	10.81216	99.26599	20,000	12,000	ชลประทานชุมพร
10	อาคารอัดน้ำบ้านสวนทรัพย์	ปะระ	1	สลุย	ท่าแซะ	ชุมพร	10.85725	99.16103	25,000	16,000	ชลประทานชุมพร
11	ฝายบ้านพันวาล	พันวาล	11	รับร้อ	ท่าแซะ	ชุมพร	10.79579	98.97256	20,000	13,000	ชลประทานชุมพร
12	อาคารอัดน้ำห้วยอานวย	ธรรมเจริญ	10	หงษ์เจริญ	ท่าแซะ	ชุมพร	10.85908	99.10064	30,000	19,000	ชลประทานชุมพร
13	อาคารอัดน้ำบ้านบางมาศ	บางมาศใต้	12	รับร้อ	ท่าแซะ	ชุมพร	10.69630	99.00000	30,000	21,000	ชลประทานชุมพร
14	อาคารอัดน้ำบ้านธรรมเจริญ	ธรรมเจริญ	10	หงษ์เจริญ	ท่าแซะ	ชุมพร	10.86631	99.11163	25,000	20,000	ชลประทานชุมพร
15	อาคารอัดน้ำบ้านเขาใหญ่คลอง	ดวงดี	7	สองพี่น้อง	ท่าแซะ	ชุมพร	10.88709	99.16196	22,000	12,000	ชลประทานชุมพร
16	ฝายบ้านเหมืองทอง	เหมืองทอง	5	สลุย	ท่าแซะ	ชุมพร	10.88619	99.16105	30,000	25,000	ชลประทานชุมพร
17	ฝายนาคคลองทรายอ่อน	หินเกา	17	รับร้อ	ท่าแซะ	ชุมพร	10.68906	98.93873	29,700	17,000	ชลประทานชุมพร
18	ฝายบ้านพันวาล ระยะ 2	พันวาล 4	20	รับร้อ	ท่าแซะ	ชุมพร	10.78946	98.95335	27,500	21,000	ชลประทานชุมพร
19	อาคารอัดน้ำคลองปรวเงิน	บางมาศ	12	รับร้อ	ท่าแซะ	ชุมพร	10.71801	99.01555	28,000	20,000	ชลประทานชุมพร
20	อาคารอัดน้ำคลองแวง	บ้านคุดม	4	สองพี่น้อง	ท่าแซะ	ชุมพร	10.90697	99.20315	30,000	23,000	ชลประทานชุมพร
21	อาคารอัดน้ำคลองโตน	พระเคียน	4	สลุย	ท่าแซะ	ชุมพร	10.89884	99.17569	30,000	23,000	ชลประทานชุมพร
22	ฝายบ้านหินเรือพร้อมระบบส่ง	หินเกา	17	รับร้อ	ท่าแซะ	ชุมพร	10.74242	98.92775	25,000	18,000	ชลประทานชุมพร
23	ทำนบกั้นน้ำพรกต้นออก	ดวงดี	7	สองพี่น้อง	ท่าแซะ	ชุมพร	10.89623	99.16039	25,000	19,000	ชลประทานชุมพร
24	ทำนบกั้นคลองซัง	ดวงดี	7	สองพี่น้อง	ท่าแซะ	ชุมพร	10.90900	99.15450	2,000	1,500	ชลประทานชุมพร
	อำเภอปะทิว										
1	อาคารอัดน้ำคลองหินราง	ห้วยใหญ่	8	เขาไชยราช	ปะทิว	ชุมพร	10.96026	99.28648	28,000	20,000	ชลประทานชุมพร

ที่มา : โครงการชลประทานชุมพร

7.3 แหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน (แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน, บ่อบาดาล)

7.3.1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจั่ว) ของกรมพัฒนาที่ดิน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร ในพื้นที่ 8 อำเภอ จำนวน 1,123 บ่อ รายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนโครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี 2550-2568 (บ่อจั่ว)

จังหวัด/อำเภอ	จำนวนบ่อ						
	2550-2564	2565	2566	2567	2568	2569	ทั้งหมด
จังหวัดชุมพร	724	134	11	73	36	145	1,123
อำเภอเมืองชุมพร	61	9	6		4	12	92
อำเภอท่าแซะ	233	8	2	30	16	73	362
อำเภอปะทิว	58	26	-	17	1	6	108
อำเภอหลังสวน	106	11	2	-	-	17	136
อำเภอละแม	107	30	1	20	-	9	167
อำเภอพะโต๊ะ	47	12	-	-	-	3	62
อำเภอสวี	103	33	-	5	13	22	176
อำเภอทุ่งตะโก	9	5	-	1	2	3	20

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร

7.3.2 โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ 8 อำเภอ จำนวน 2,782 บ่อ รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สถิติจำนวนบ่อน้ำบาดาลและการใช้น้ำบาดาล (ข้อมูล ณ วันที่ 6 มกราคม 2568)

จังหวัด/อำเภอ	รวมทุกประเภท			อุปโภคบริโภค			ธุรกิจ			เกษตรกรรม		
	จำนวนบ่อ	ปริมาณน้ำ (ลบ.ม./วัน)		จำนวนบ่อ	ปริมาณน้ำ (ลบ.ม./วัน)		จำนวนบ่อ	ปริมาณน้ำ (ลบ.ม./วัน)		จำนวนบ่อ	ปริมาณน้ำ (ลบ.ม./วัน)	
		ตามใบอนุญาต	ใช้จริง		ตามใบอนุญาต	ใช้จริง		ตามใบอนุญาต	ใช้จริง		ตามใบอนุญาต	ใช้จริง
จังหวัดชุมพร	2,782	142,546	488	371	12,511	4	355	28,385	330	2,076	101,650	114
อำเภอเมืองชุมพร	1,047	44,811	78	73	2,291	4	52	2,445	74	922	40,075	
อำเภอท่าแซะ	270	11,397	6	62	1,292		38	1,578	6	170	8,527	
อำเภอปะทิว	276	23,206	260	54	1,777		76	12,802	153	146	8,627	107
อำเภอหลังสวน	355	20,344	43	68	3,477		61	4,338	43	226	12,519	
อำเภอละแม	130	8,032	1	11	302		24	1,490	1	94	6,160	
อำเภอพะโต๊ะ	45	2,364	1	5	110		5	220	1	35	2,034	
อำเภอสวี	430	22,259	2	64	2,390		49	3,866	2	317	16,003	
อำเภอทุ่งตะโก	229	10,143	57	34	872		30	1,646	50	165	7,625	7

ที่มา : สำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชุมพร)

8. กรอบการดำเนินงานตามแผนป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้ง ปี 2568/69

จังหวัดชุมพรมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่พึ่งพาผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งพืชผลไม้ที่มีมูลค่าสูง เช่น ทุเรียน ซึ่งต้องการการจัดการน้ำที่ประณีตและต่อเนื่อง ภาวะภัยแล้งที่เกิดขึ้นซ้ำซากจึงส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของจังหวัด การวิเคราะห์พบว่า ภัยแล้งที่เกิดขึ้นในฤดูกาลก่อนหน้านี้ได้ส่งผลให้ผลผลิตทุเรียนในจังหวัดชุมพรลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ประมาณการความสูญเสียสูงกว่า 50,000 ตัน เมื่อปี พ.ศ. 2567 ซึ่งเน้นย้ำถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการวางแผนเชิงป้องกันสำหรับฤดูแล้งปี 2568/69

สถานการณ์ปัจจุบันบ่งชี้ว่าภัยแล้งได้กลายเป็นภัยคุกคามประจำปีที่รุนแรง โดยมีรายงานว่า จังหวัดชุมพรประสบปัญหาวิกฤตภัยแล้งติดต่อกันเป็นปีที่สองแล้ว ซึ่งส่งผลให้พืชผลทางการเกษตรเสียหายหนัก ทุเรียนผลร่วงหล่น และบางส่วนเริ่มยืนต้นตายในพื้นที่ 8 อำเภอ การวางแผนสำหรับฤดูแล้งปี 2568/69 จึงต้องพิจารณาภาวะภัยแล้งดังกล่าวไม่ใช่เหตุการณ์ผิดปกติ แต่เป็นภัยคุกคามที่ต้องมีการปรับตัวเชิงโครงสร้างในระยะยาว

นอกจากนี้ ภัยคุกคามด้านน้ำในพื้นที่ภาคใต้ยังมีความซับซ้อนด้วยปรากฏการณ์ภัยพิบัติคู่ขนาน (Dual Hazard Paradox) แม้จะเข้าสู่ช่วงการบริหารจัดการน้ำในฤดูแล้ง แต่พื้นที่ภาคใต้ โดยเฉพาะตั้งแต่ จังหวัดชุมพรลงไป ยังคงมีแนวโน้มที่จะมีฝนตกชุกหนาแน่นและมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางแห่งในช่วงเดือน พฤศจิกายนถึงต้นเดือนธันวาคม ซึ่งอาจก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลากได้ สถานะเช่นนี้ กำหนดให้แผนป้องกันภัยแล้งต้องมีความยืดหยุ่นสูง เพื่อให้สามารถเปลี่ยนกลวิธีจาก "การกักเก็บน้ำ" เป็น "การระบายน้ำ" ได้อย่างรวดเร็วในช่วงเวลาการเปลี่ยนผ่านฤดู

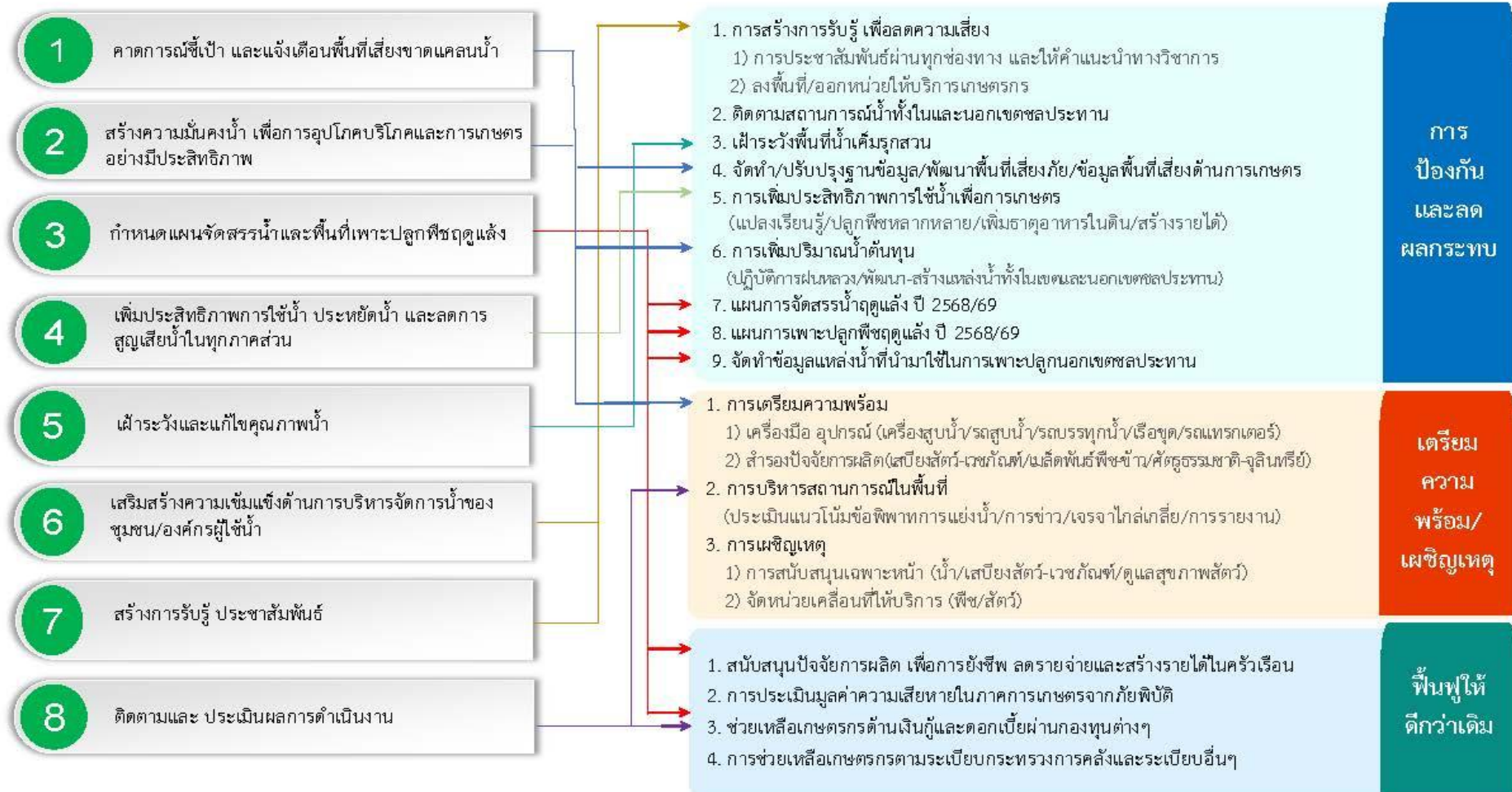
ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหายุภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัดชุมพร กำหนดกรอบการดำเนินงานตามแผนป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้ง ปี 2568/69 โดยนำแผนงานและโครงการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มาเป็นแนวทางการดำเนินงาน พร้อมทั้งวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องตามบริบทของจังหวัดชุมพรควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง จังหวัดชุมพร ปี 2568/69 ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

8.1 แผนผังความเชื่อมโยงมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/69 ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กับแผนงาน/โครงการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแผนงาน/โครงการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตร ภายใต้การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 (ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2568 - เมษายน 2569) ให้สอดคล้องกับ (ร่าง) มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/69 ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สามารถแสดงได้ตามแผนภาพที่ 2

(ร่าง) มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/69 (สทพช.)

แผนงาน/โครงการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตร 2568/69 (กษ.)

แผนภาพที่ 2 แผนผังความเชื่อมโยงมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/69 ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กับแผนงาน/โครงการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

8.2 การวิเคราะห์สถานการณ์ภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้อง

8.2.1 การวิเคราะห์สถานการณ์ภายใน โดยใช้เครื่องมือ The McKinsey 7S Framework

การประเมินความสามารถภายในของจังหวัดชุมพรในการรับมือกับภัยแล้งด้านการเกษตร ปี 2568/69 ด้วยกรอบ 7S ชี้ให้เห็นถึงจุดแข็งด้านความร่วมมือและโครงสร้าง แต่ยังคงมีจุดอ่อนด้านกลยุทธ์ เฉพาะทาง ทักษะ และระบบงานที่เน้นเชิงรับมากเกินไป โดยแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์สถานการณ์ภายใน

ประเด็น 7s	จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. Strategy (กลยุทธ์)	มีกลยุทธ์ระดับประเทศรองรับ ซึ่งรวมถึงมาตรการ 8 ข้อ ของ กนช. และการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้งเป็นกรอบเบื้องต้น ทำให้มั่นใจได้ว่ามีกรอบแนวทางปฏิบัติและสามารถเชื่อมโยงกับการสนับสนุนจากส่วนกลางได้	กลยุทธ์ระดับชาติมีมุมมองเน้นการควบคุมปริมาณน้ำขนาดใหญ่ (เช่น ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา) และการสนับสนุนพืชที่ใช้น้ำมาก (เช่น ข้าวนาปรัง) ในขณะที่ทุเรียนซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของชุมพรต้องการการจัดการน้ำคุณภาพสูงและต่อเนื่องในปริมาณที่จำเพาะเจาะจง ความไม่สอดคล้องนี้ทำให้กลยุทธ์ที่มีอยู่ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่ละเอียดอ่อนของพืชผลมูลค่าสูงในจังหวัดชุมพรได้อย่างเต็มที่
2. Structure (โครงสร้าง)	จังหวัดชุมพรมีความเข้มแข็งด้านโครงสร้างจากการมีกลไกที่เป็นทางการในการตอบสนองต่อภัยพิบัติ โดยมีคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ 525/2567 จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด ซึ่งทำให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการจังหวัดและมีอำนาจในการติดต่อสื่อสารและประสานงานกับภาคส่วนต่าง ๆ	การปฏิบัติการข้ามหน่วยงาน (Cross-Jurisdictional Operational Execution) โดยเฉพาะระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้จัดการเกษตรกรในพื้นที่การประสานงานในการควบคุมประตุนะบายน้ำเพื่อกักเก็บน้ำให้ได้ผลสูงสูดนั้นอาจล่าช้าหากขาดโครงสร้างการตัดสินใจร่วมกันที่คล่องตัว
3. Systems (ระบบงาน)	ระบบงานที่มีอยู่แสดงความสำเร็จในการตอบสนองเชิงรับ ผ่านโครงการความร่วมมือ "ราษฎร์ รัฐ ร่วมใจช่วยภัยแล้ง" ประจำปี 2568 ซึ่งระดมทรัพยากรจากกองทัพบก (มทบ.44) ภาคเอกชน และหน่วยงานรัฐเพื่อแจกจ่ายน้ำอุปโภคบริโภคอย่างรวดเร็วในพื้นที่ห่างไกล	การพึ่งพาระบบระบบบรรเทาทุกข์มากเกินไป แทนที่จะเป็น ระบบป้องกันเชิงรุก โดยการเน้นการแจกจ่ายน้ำบ่งชี้ถึงความล้มเหลวในการป้องกันการขาดแคลน ตั้งแต่ต้นทาง ระบบงานจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนจากการเน้นการลำเลียงน้ำฉุกเฉินไปสู่การเน้นการบำรุงรักษาและการยกระดับแหล่งน้ำสำรองในท้องถิ่น (เช่น การซ่อมแซมและปรับปรุงบ่อบาดาลให้เป็นจุดจ่ายน้ำถาวร)
4. Shared Values (ค่านิยมร่วม)	ความสามัคคีและจิตอาสาในชุมชนอย่างสูง มีรายงานว่าชาวสวนและชาวบ้านที่เดือดร้อนจากภัยแล้งยังคงสละเวลาและทรัพยากรส่วนตัว เช่น การขัรบรถบรรทุกน้ำ เพื่อบรรทุกน้ำไปเติมให้ศาสนสถานและเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในโครงการ "ราษฎร์ รัฐ ร่วมใจ" ก็แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการช่วยเหลืออย่างชัดเจน	มีความเสี่ยงที่ค่านิยมร่วมจะนำไปสู่การพึ่งพา การช่วยเหลือจากรัฐบาลมากเกินไป ซึ่งอาจทำให้เกษตรกรลดแรงจูงใจในการลงทุนระยะยาวเพื่อป้องกันความเสี่ยงด้วยตนเอง

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์สถานการณ์ภายใน

ประเด็น 7s	จุดแข็ง	จุดอ่อน
5. Staff (บุคลากร)	บุคลากรในระดับปฏิบัติการ โดยเฉพาะ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่มีความสามารถในการให้คำแนะนำด้านเทคโนโลยีเฉพาะทาง เช่น ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์สำหรับสวนทุเรียน	-
6. Style (รูปแบบการบริหาร)	รูปแบบการบริหารในภาวะวิกฤตมีความเป็นเชิงรุกและเป็นเอกภาพ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดและมณฑลทหารบกที่ 44 มีบทบาทสำคัญในการเร่งรัดการเตรียมความพร้อมและประสานงาน การให้ความช่วยเหลือลักษณะการบริหารที่รวดเร็วนี้เป็นประโยชน์ในการเผชิญเหตุ	การตัดสินใจในระดับศูนย์กลางจังหวัด อาจทำให้การปรับตัวของมาตรการในพื้นที่ย่อยที่ประสบภัยแล้งอย่างรุนแรงทั้ง 8 อำเภอเป็นไปอย่างล่าช้า และขาดความยืดหยุ่นในรายละเอียดที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเข้ากับสถานการณ์น้ำในแต่ละท้องที่
7. Skills (ทักษะ)	ทักษะในการจัดการข้อมูลและการสื่อสาร นับเป็นจุดแข็ง โดยหน่วยงานด้านการเกษตร ประมง และปศุสัตว์ระดับจังหวัดมีการจัดการเพื่อสร้างการรับรู้ไปยังเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ รวมถึงการพัฒนาความรู้ทางด้านการเกษตรรองรับสถานการณ์ภัยแล้ง	ความรู้เชิงลึกของเกษตรกรในการจัดการคุณภาพน้ำและดิน เมื่อต้องเผชิญกับภัยพิบัติภัยแล้ง ซึ่งอาจนำไปสู่ผลกระทบที่รุนแรง เช่น ไข้หวัดหรือยืนต้นตาย

8.2.2 การวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก โดยใช้เครื่องมือ PESTLE Framework)

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกแสดงให้เห็นถึงโอกาสสำคัญจากการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานน้ำ และนโยบายสนับสนุนจากรัฐบาล แต่ถูกบดบังด้วยภัยคุกคามคู่ขนานที่รุนแรงและข้อจำกัดในการจัดสรรน้ำ โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก

ประเด็น PESTLE	โอกาส	ความท้าทาย
1. Political Factors (การเมือง)	นโยบายของรัฐบาลปัจจุบันให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติที่มีผลกระทบต่อภาคการเกษตร นอกจากนี้ยังมีมาตรการที่มุ่งเน้นการลดค่าใช้จ่ายภาคการผลิต และสร้างความมั่นคงด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน ซึ่งเป็นโอกาสให้จังหวัดสามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร เช่น ระบบชลประทานเพิ่มเติม	ลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำระดับประเทศ ซึ่งให้การอุปโภคบริโภคและการรักษาระบบนิเวศทางน้ำมีความสำคัญเหนือภาคการเกษตร ทำให้จังหวัดชุมพรต้องยอมรับว่าแหล่งน้ำส่วนกลางจะไม่สามารถรองรับความต้องการทางการเกษตรทั้งหมดได้
2. Economic Factors (เศรษฐกิจ)	มูลค่าทางเศรษฐกิจของพืชผลหลัก (ทุเรียน) ที่สูงมากเป็นโอกาสสำคัญที่ช่วยให้การลงทุนในการป้องกันภัยแล้งในระดับฟาร์ม มีความสมเหตุสมผลทางเศรษฐศาสตร์ เกษตรกรจึงมีแรงจูงใจในการลงทุนติดตั้งระบบจัดการน้ำประสิทธิภาพสูง เช่น ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์	ภัยคุกคามทางเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดคือความเสียหายที่ประเมินค่าได้สูงมาก หากภัยแล้งและรุนแรง ซึ่งจะนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจของจังหวัดและการต้องใช้งบประมาณของรัฐในการชดเชยค่าเสียหายจำนวนมาก

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก

ประเด็น PESTLE	โอกาส	ความท้าทาย
3. Social Factors (สังคม)	ระบบงานที่มีอยู่แสดงความสำเร็จในการตอบสนองเชิงรับ ผ่านโครงการความร่วมมือ "ราษฎร์ รัฐ ร่วมใจช่วยภัยแล้ง" ประจำปี 2568 ซึ่งระดมทรัพยากรจากกองทัพบก ภาคเอกชน และหน่วยงานรัฐเพื่อแจกจ่ายน้ำอุปโภคบริโภคอย่างรวดเร็วในพื้นที่ห่างไกล	ภัยคุกคามทางสังคมขยายวงกว้างนอกเหนือจากภาคเกษตร เนื่องจากภัยแล้งส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมน้ำอุปโภคบริโภคของชุมชนและสถานที่สาธารณะ เช่น วัดและสำนักสงฆ์ในพื้นที่ทุรกันดาร ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรและการกิจของภาครัฐในการบรรเทาปัญหาเหล่านี้เพิ่มเติม
4. Technological Factors (เทคโนโลยี)	โอกาสด้านเทคโนโลยีคือการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการน้ำเฉพาะจุด เช่น ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ที่ชาวสวนทุเรียนชุมพรเลือกใช้ นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรยังมีข้อมูลภูมิสารสนเทศ (GIS) สำหรับการติดตามสถานการณ์ด้านการเกษตร เป็นเครื่องมือสำคัญในการเฝ้าระวังภัยแล้ง	ความไม่แน่นอนของเทคโนโลยีที่อยู่ระหว่างการวิจัย เช่น การยิงพลาสมาแปลงสภาพอากาศ (ฝนหลวง) ที่ทดลองในชุมพร ซึ่งยังไม่ถือเป็นเครื่องมือหลักที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือการปฏิบัติการที่รับประกันผลได้ในฤดูแล้ง 2568/69
5. Legal Factors (กฎหมาย)	ความชัดเจนทางกฎหมายในการจัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรตามคำสั่งกระทรวงฯ ซึ่งให้ความชอบธรรมในการดำเนินการและระดมทรัพยากร	ปัญหาทางกฎหมายยังคงเป็นภัยคุกคามที่สามารถชะลอการดำเนินงานด้านน้ำได้ เช่น ปัญหาการบุกรุกที่ดินทับพื้นที่แก้มลิงหนองใหญ่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากระบวนการทางกฎหมายที่ซับซ้อนอาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่กักเก็บน้ำที่สำคัญ
6. Environmental Factors (สิ่งแวดล้อม)	โครงการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยเมืองชุมพรตามแนวพระราชดำริมีส่วนช่วยในการลดอุทกภัย และเป็นแหล่งสำรองน้ำดิบและการเก็บกักน้ำช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรในฤดูแล้ง	ภัยแล้งซ้ำซากในคลองชุมพรและคลองท่าตะเภา ซึ่งเป็นภัยคุกคามประจำปีที่กระทบต่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค

8.2.3 การจัดทำ SWOT Analysis

จากการวิเคราะห์ตามข้อ 8.2.1 และ 8.2.2 สามารถจัดทำตาราง SWOT Analysis ได้ตามตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 SWOT Analysis ประกอบการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง จังหวัดชุมพร ปี 2568/69

Strengths (จุดแข็ง)	Weaknesses (จุดอ่อน)
1. โครงสร้างและการบังคับบัญชา: มีศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาย่อย (คำสั่ง 525/2567) ที่ให้อำนาจผู้ตรวจราชการกระทรวงฯ บูรณาการการทำงานภายในหน่วยงาน/ข้ามหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2. การระดมทรัพยากร: โครงการ "ราษฎร์ รัฐ ร่วมใจ" (มทบ.44) มีความพร้อมสูงในการสนับสนุนรถบรรทุกน้ำและทรัพยากรช่วยเหลือพื้นที่ห่างไกล 3. ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง: บุคลากรระดับปฏิบัติการ (นักวิชาการเกษตร) มีทักษะในการแนะนำเทคโนโลยี เช่น ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์สำหรับสวนทุเรียน 4. ทักษะการสื่อสาร: หน่วยงานระดับจังหวัดมีระบบจัดการข้อมูลและสื่อสารนวัตกรรมไปยังระดับอำเภอได้ดี 5. พลังทางสังคม: ชุมชนมีความสามัคคีสูง พร้อมสละเวลาและทรัพยากรส่วนตัวเพื่อช่วยกันขนน้ำในยามวิกฤต	1. ความไม่สอดคล้องของกลยุทธ์: แผนระดับชาติเน้นการจัดการน้ำภาพใหญ่และพืชน้ำมาก (ข้าวนาปรัง) ไม่ตอบสนองพืชเศรษฐกิจมูลค่าสูงอย่าง "ทุเรียน" ที่ต้องการน้ำคุณภาพสูงต่อเนื่อง 2. ปัญหาการทำงานข้ามหน่วย: การประสานงานระหว่างหน่วยงานในและนอกกระทรวงเกษตรฯ (เช่น การเปิด-ปิดประตูน้ำ) ยังล่าช้าและขาดความยืดหยุ่น 3. ระบบงานเน้นเชิงรับ: พึ่งพาระบบบรรเทาทุกข์ (แจกน้ำ) มากเกินไป แทนที่จะเน้นเชิงรุก เช่น การบำรุงรักษาและพัฒนาบ่อบาดาลท้องถิ่นให้เป็นจุดจ่ายน้ำถาวร 4. ช่องว่างทักษะเกษตรกร: เกษตรกรยังขาดความรู้เชิงลึกด้านการจัดการคุณภาพดินและน้ำเมื่อเกิดวิกฤต (เช่น ใบไหม้หรือต้นตายจากการขาดน้ำ)
Opportunities (โอกาส)	Threats (อุปสรรค)
1. นโยบายและงบประมาณรัฐ: รัฐบาลให้ความสำคัญกับการแก้ภัยแล้งเป็นวาระหลัก เปิดโอกาสให้ขอรับงบประมาณโครงสร้างพื้นฐานน้ำเพิ่มเติมได้ 2. มูลค่าทางเศรษฐกิจของทุเรียน: ราคาทุเรียนที่สูงจูงใจให้เกษตรกรกลัลดต้นทุนในระบบบริหารจัดการน้ำประสิทธิภาพสูงระดับฟาร์ม 3. นวัตกรรมและเทคโนโลยี: กรมส่งเสริมการเกษตรมีระบบ GIS ในการติดตามสถานการณ์ และมีการนำนวัตกรรมสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ 4. ความมั่นคงในสิทธิที่ดิน: นโยบายสร้างความมั่นใจด้านกรรมสิทธิ์ที่ดินช่วยให้จังหวัดสามารถวางแผนและขอทุนพัฒนาชลประทานในพื้นที่ได้มั่นคงขึ้น 5. โครงการพระราชดำริ: มีโครงการป้องกันอุทกภัยเมืองชุมพรฯ ที่ช่วยรองรับทั้งการระบายน้ำและเป็นแหล่งสำรองน้ำต้นทุนในฤดูแล้ง	1. ภัยธรรมชาติที่รุนแรง: ภัยแล้งซ้ำซากในคลองชุมพรและคลองท่าตะเภา สร้างความเสียหายมหาศาลต่อผลผลิต 2. ลำดับความสำคัญในการใช้น้ำ: นโยบายจัดสรรน้ำระดับประเทศให้ความสำคัญกับอุปโภคบริโภคและระบบนิเวศเหนือภาคเกษตร ทำให้แหล่งน้ำส่วนกลางอาจไม่เพียงพอ 3. ข้อจำกัดด้านกฎหมาย: การบุกรุกพื้นที่แก้มลิงและกระบวนการทางกฎหมายที่ซับซ้อน ทำให้การพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำสำคัญล่าช้า 4. ความเสี่ยงด้านค่านิยม: ชุมชนอาจพึ่งพาความช่วยเหลือจากรัฐมากเกินไปจนลดแรงจูงใจในการลงทุนระบบป้องกันความเสี่ยงด้วยตัวเองในระยะยาว

8.2.4 การกำหนดทางเลือกเชิงกลยุทธ์ (TOWS Matrix)

TOWS Matrix เป็นเครื่องมือในการกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการใช้จุดแข็งเพื่อคว้าโอกาส และการลดจุดอ่อนเพื่อหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการสร้างความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจการเกษตรในจังหวัดชุมพรปี 2568/69 โดยแบ่งเป็น 4 กลยุทธ์ ดังนี้

1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) เป็นการใชจุดแข็งคว้าโอกาส โดยมีกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

● ผลักดันงบประมาณรัฐเพื่อติดตั้งระบบสูบน้ำอัจฉริยะ และโซลาร์เซลล์ในระดับกลุ่มเกษตรกรทุเรียน (S1, S3 + O1, O2)

- ใช้ความร่วมมือของชุมชนและสิทธิที่ดินที่ชัดเจน ร่วมกันพัฒนาแหล่งน้ำชุมชนหรือธนาคารน้ำใต้ดินโดยใช้บัตรหุ้น (S4 + O4)

2) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) เป็นการใช้อุบัติการณ์รับมืออุปสรรค โดยมีกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ใช้ศูนย์สั่งการ Single Command เฝ้าระวังจัดสรรน้ำล่วงหน้า ในจุดยุทธศาสตร์สวนทุเรียน (S1 + T1, T2)

- ใช้เครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน เตรียมแผนสำรอง (Contingency Plan) ขนส่งน้ำเมื่อเกิดภาวะแล้งรุนแรง (S2 + T4)

3) กลยุทธ์เชิงปรับปรุง (WO Strategy) เป็นการลดจุดอ่อนด้วยโอกาส โดยมีกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ปรับกลยุทธ์จังหวัดให้เป็น "Chumphon Durian Model" โดยออกแบบแผนการใช้น้ำที่เน้นคุณภาพและปริมาณที่ทุเรียนต้องการโดยเฉพาะ (W1 + O2)

- ใช้ระบบ GIS และแอปพลิเคชันแจ้งเตือนภัย แจ้งข้อมูลคุณภาพน้ำและคำแนะนำเชิงวิชาการให้เกษตรกรล่วงหน้าเพื่อเตรียมตัว (W4 + O3)

4) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WT Strategy) เป็นการลดจุดอ่อนเพื่อเลี่ยงอุปสรรค โดยมีกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- เปลี่ยนงบประมาณจ่ายน้ำรายวัน เป็นงบประมาณฉุกเฉินหรือทำบ่อน้ำสำรองถาวร เพื่อลดผลกระทบจากภัยแล้งที่รุนแรงขึ้น (W3 + T1)

- ตั้งคณะทำงานพิเศษเพื่อเคลียร์ข้อกฎหมายพื้นที่ทับซ้อนในแหล่งน้ำสำคัญ เพื่อให้สามารถเข้าพัฒนาพื้นที่ได้ทันฤดูกาล (W2 + T3)

สำหรับตารางผลการวิเคราะห์ ปรากฏในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 TOWS Matrix ประกอบการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง จังหวัดชุมพร ปี 2568/69

ปัจจัยภายใน / ภายนอก	Strengths (จุดแข็ง - S)	Weaknesses (จุดอ่อน - W)
	1. ศูนย์สั่งการ (Single Command) ชัดเจน 2. เครือข่าย "ราษฎร์ รัฐ ร่วมใจ" เข้มแข็ง 3. มีผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีน้ำและโซลาร์เซลล์ 4. ชุมชนมีจิตอาสาและสามัคคีสูง	1. กลยุทธ์กลางไม่ตอบโจทย์สวนทุเรียน 2. ขาดความคล่องตัวข้ามหน่วยงาน 3. เน้นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า (แจกน้ำ) 4. เกษตรกรขาดทักษะจัดการคุณภาพดิน/น้ำ
Opportunities (โอกาส - O) 1. งบประมาณรัฐสนับสนุนเรื่องน้ำ 2. ทุเรียนราคาสูงจูงใจให้ลงทุน 3. มีระบบ GIS และเทคโนโลยีเฝ้าระวัง 4. นโยบายกรรมสิทธิ์ที่ดินชัดเจนขึ้น	กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) <i>(ใช้จุดแข็งคว้าโอกาส)</i> ● S1, S3 + O1, O2: ผลักดันงบประมาณรัฐเพื่อติดตั้งระบบสูบน้ำอัจฉริยะ (Smart Irrigation) และโซลาร์เซลล์ในระดับกลุ่มเกษตรกรทุเรียน ● S4 + O4: ใช้ความร่วมมือของชุมชนและสิทธิที่ดินที่ชัดเจน ร่วมกันพัฒนาแหล่งน้ำชุมชนหรือธนาคารน้ำใต้ดินโดยใช้บรรณานุกรม	กลยุทธ์เชิงปรับปรุง (WO Strategy) <i>(ลดจุดอ่อนด้วยโอกาส)</i> ● W1 + O2: ปรับกลยุทธ์จังหวัดให้เป็น "Chumphon Durian Model" โดยออกแบบแผนการใช้น้ำที่เน้นคุณภาพและปริมาณที่ทุเรียนต้องการโดยเฉพาะ ● W4 + O3: ใช้ระบบ GIS และแอปพลิเคชันแจ้งเตือนภัย แจ้งข้อมูลคุณภาพน้ำและคำแนะนำเชิงวิชาการให้เกษตรกรล่วงหน้าเพื่อเตรียมตัว
Threats (อุปสรรค - T) 1. ภัยแล้งรุนแรง 2. ภาคเกษตรถูกจัดลำดับความสำคัญต่ำ 3. กฎหมายพื้นที่แก้มลิงซับซ้อน 4. ฝนหลวงยังมีความไม่แน่นอนสูง	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) <i>(ใช้จุดแข็งรับมืออุปสรรค)</i> ● S1 + T1, T2: ใช้ศูนย์สั่งการ Single Command เฝ้าระวังจัดสรรน้ำล่วงหน้าในจุดยุทธศาสตร์สวนทุเรียน ● S2 + T4: ใช้เครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน เตรียมแผนสำรอง (Contingency Plan) ขนส่งน้ำเมื่อเกิดภาวะแล้งรุนแรง	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WT Strategy) <i>(ลดจุดอ่อนเพื่อเลี่ยงอุปสรรค)</i> ● W3 + T1: เปลี่ยนงบแจกจ่ายน้ำรายวันเป็นงบชุดลอกแก้มลิงหรือทำบ่อน้ำสำรองถาวรเพื่อลดผลกระทบจากภัยแล้งที่รุนแรงขึ้น ● W2 + T3: ตั้งคณะทำงานพิเศษเพื่อเคลียร์ข้อกฎหมายพื้นที่ทับซ้อนในแหล่งน้ำสำคัญ เพื่อให้สามารถเข้าพัฒนาพื้นที่ได้ทันฤดูกาล

8.2.4 การดำเนินงานตามแผนป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดชุมพร ปี 2568/69 ประกอบด้วย การป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม/เผชิญเหตุ และการฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การป้องกันและลดผลกระทบ

1.1 การสร้างการรับรู้เพื่อลดความเสี่ยง

(1) การประชาสัมพันธ์ผ่านทุกช่องทาง ให้ความรู้และคำแนะนำทางวิชาการแก่เกษตรกรตามสภาพปัญหาและบริบทของพื้นที่

(2) ลงพื้นที่ออกหน่วยให้บริการแก่เกษตรกร

(3) การสร้างความสามารถในการจัดการตนเองของเกษตรกร ผ่านการจัดอบรมหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการจัดการคุณภาพน้ำ และการจัดการความชื้นในดิน สำหรับพืชยืนต้นมูลค่าสูงอย่างต่อเนื่องให้แก่เกษตรกร โดยให้สามารถข้อมูลภูมิสารสนเทศ (GIS Mapping)

การเตือนภัยด้านภัยแล้ง และองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำตามแนวคิดเกษตรอินทรีย์ที่เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกษตรกรสามารถตัดสินใจให้น้ำได้อย่างประณีตและแม่นยำในช่วงวิกฤต

1.2 ติดตามสถานการณ์น้ำทั้งในและนอกเขตชลประทาน

1.3 ฝักระวังน้ำเค็มรุกสวน

1.4 จัดทำปรับปรุงฐานข้อมูล/พัฒนาพื้นที่เสี่ยงภัย/ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงด้านการเกษตร

1.5 การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำเพื่อการเกษตร (แปลงเรียนรู้/ปลูกพืชหลากหลาย/เพิ่มธาตุอาหารในดิน/สร้างรายได้)

1.6 การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน (ปฏิบัติการฝนหลวง/พัฒนา – สร้างแหล่งน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทาน)

1.7 แผนการจัดสรรน้ำฤดูแล้ง ปี 2567/68

1.8 แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2567/68

1.9 จัดทำข้อมูลแหล่งน้ำที่นำมาใช้ในการเพาะปลูกนอกเขตชลประทาน

2. เตรียมความพร้อม/เผชิญเหตุ

2.1 การเตรียมความพร้อม

(1) เครื่องมือ อุปกรณ์ (เครื่องสูบน้ำ/รถสูบน้ำ/รถบรรทุกน้ำ/เรือชุด/รถแทรกเตอร์)

(2) สำรองปัจจัยการผลิต (เสบียงสัตว์-เวชภัณฑ์/เมล็ดพันธุ์พืช-ข้าว/ศัตรูธรรมชาติ-จุลินทรีย์)

(3) เร่งสำรวจ ช่อมแซม และปรับปรุงบ่อบาดาล/แหล่งน้ำสำรองถาวรในชุมชนก่อนฤดูแล้งเต็มตัว

2.2 การบริหารสถานการณ์ในพื้นที่

(1) ประเมินแนวโน้มข้อพิพาทการแย่งน้ำ/การข้าว/เจรจาไกล่เกลี่ย/การรายงานผล

(2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน/องค์กรผู้ใช้น้ำ

2.3 การเผชิญเหตุ

(1) การสนับสนุนเฉพาะหน้า (น้ำ/เสบียงสัตว์ - เวชภัณฑ์/ดูแลสุขภาพสัตว์)

(2) จัดหน่วยเคลื่อนที่ให้บริการ (พืช/สัตว์)

3. ฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิม

3.1 สนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อการยังชีพ ลดรายจ่ายและสร้างรายได้ในครัวเรือน

3.2 การประเมินมูลค่าความเสียหายในภาคการเกษตรจากภัยพิบัติ

3.3 ช่วยเหลือเกษตรกรด้านเงินกู้และดอกเบี้ยผ่านกองทุนต่าง ๆ เช่น กองทุนพัฒนาสหกรณ์ กองทุนพัฒนาวงการพารา กองทุน ส.ป.ก. รวมถึงมาตรการช่วยเหลือลูกค้าของ ธ.ก.ส.

4. การช่วยเหลือเกษตรกรตามระเบียบกระทรวงการคลังและระเบียบอื่น ๆ

9. กระบวนการเตรียมความพร้อมและการแจ้งเตือน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตร เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในภาพรวมของประเทศอย่างเป็นระบบ ดังนี้

9.1 ส่วนกลาง ประกอบด้วย

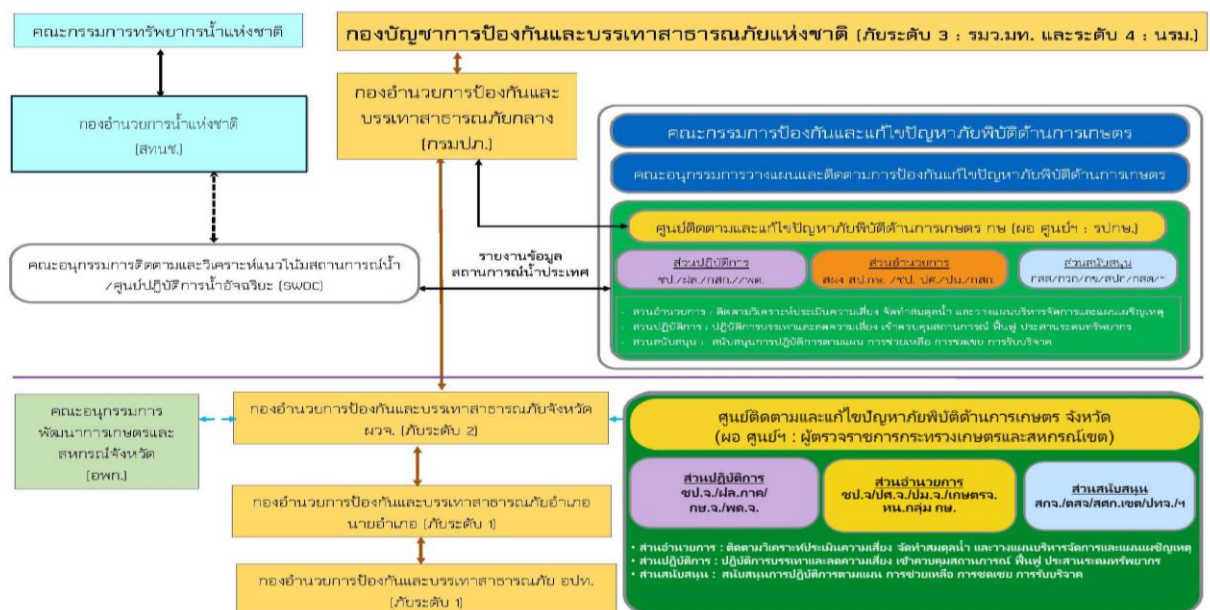
- คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นเลขานุการ
- คณะอนุกรรมการวางแผน และติดตามการป้องกันแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สป.กษ. เป็นเลขานุการ
- ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้อำนวยการศูนย์ ผู้อำนวยการสำนักงานแผนงานและโครงการพิเศษ เป็นเลขานุการศูนย์

9.2 ส่วนภูมิภาค

- ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด โดยมีผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ หัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นเลขานุการศูนย์

ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ และศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประสานข้อมูลและการปฏิบัติกับกองอำนาจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (ปภ.) และคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ/คณะอนุกรรมการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ สำหรับส่วนภูมิภาค ให้ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด ประสานข้อมูลและการปฏิบัติกับกองอำนาจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด/อำเภอ เพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกรและพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้ง

โครงสร้างการบริหารจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตรมีกลไกการบริหารจัดการสถานการณ์ภัยแล้งตามแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 กลไกการบริหารจัดการสถานการณ์ภัยแล้ง

9.3 ระดับปฏิบัติการ

1) ส่วนกลาง : ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เฝ้าระวังติดตามสถานะทางอุตุ - อุทกวิทยา จากหน่วยงานต่างๆ ประเมินสถานการณ์และแจ้งเตือนภัยให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศูนย์ติดตามฯ จังหวัด เพื่อเตรียมการป้องกันและให้การช่วยเหลือเกษตรกร รวมทั้ง ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร และแจ้งเตือนภัยให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไป รับทราบผ่านสื่อต่างๆ รวมถึงเว็บไซต์ https://www.moac.go.th/service_all-agriculture_situation

2) ส่วนภูมิภาค : ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด ติดตามข้อมูล ข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เฝ้าระวังสถานการณ์ และประเมินสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร และแจ้งเตือนภัยให้เกษตรกรทราบ ผ่านช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่ายต่อไป

10. สถานการณ์ความเสี่ยงและพื้นที่เฝ้าระวังด้านการเกษตร ปี 2568/69

10.1 ด้านพืช

10.1.1 พื้นที่ไม้ผลเสี่ยงขาดแคลนน้ำจังหวัดชุมพร

1. สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานพื้นที่เสี่ยงแล้งซ้ำซาก ไม่เกิน 3 ครั้งในรอบ 10 ปี จำนวน 7 อำเภอ 28 ตำบล ดังนี้

- 1) อำเภอท่าแซะ จำนวน 4 ตำบล ได้แก่ ท่าข้าม ท่าแซะ นากระตาม และรับร่อ
- 2) อำเภอทุ่งตะโก จำนวน 2 ตำบล ได้แก่ ช้องไม้แก้ว และทุ่งตะไคร
- 3) อำเภอปะทิว จำนวน 2 ตำบล ได้แก่ เขาไชยราช และสะพลี
- 4) อำเภอเมืองชุมพร จำนวน 7 ตำบล ได้แก่ ตากแดด ถ้ำสิงห์ ท่ายาง นาทุ่ง บางลึก บางหมาก และวิสัยเหนือ
- 5) อำเภอละแม จำนวน 1 ตำบล ได้แก่ ทุ่งหลวง
- 6) อำเภอสวี จำนวน 7 ตำบล ได้แก่ ครน ท่าหิน ทุ่งระยะ นาโพธิ์ ปากแพรก วิสัยใต้ และสวี
- 7) อำเภอหลังสวน จำนวน 5 ตำบล ได้แก่ ชนเงิน นาซา บางน้ำจืด พ้อแดง และแหลมทราย

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งล่วงหน้า 6 เดือน สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) และกรมส่งเสริมการเกษตร ได้วิเคราะห์ข้อมูลคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง (Drought Risk Index : DRI) ล่วงหน้า 6 เดือน ในพื้นที่ข้าว พืชไร่ และไม้ผลทั้งประเทศ เมื่อพิจารณาข้อมูลเฉพาะพื้นที่ในจังหวัดชุมพร พบว่ามีพื้นที่เสี่ยงสูงวิกฤต (ความเสี่ยงระดับ 4) ใน 7 อำเภอ รายละเอียดตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งล่วงหน้า 6 เดือนในพื้นที่จังหวัดชุมพร
(ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2568)

อำเภอ	ตำบล	พืชหลัก	ช่วงเวลาที่ความเสี่ยงสูงสุด	ระดับความเสี่ยงสูงสุด
ทุ่งตะโก	ตะโก ช่องไม้แก้ว	ทุเรียน	มีนาคม - เมษายน 2569	4 (เสี่ยงสูง)
เมืองชุมพร	นาชะอัง วังใหม่ ขุนกระโทก	ทุเรียน, ไม้ผลอื่นๆ	กุมภาพันธ์ - เมษายน 2569	4 (เสี่ยงสูง)
ท่าแซะ	รับร่อ ท่าแซะ หงษ์เจริญ	ทุเรียน	มีนาคม - เมษายน 2569	4 (เสี่ยงสูง)
ปะทิว	ชุมโค เขาไชยราช, ดอน ยาง	ทุเรียน, ไม้ผลอื่นๆ	มกราคม - เมษายน 2569	4 (เสี่ยงสูง)
สวี	เขาทะลุ ครน ด่านสวี	ทุเรียน	เมษายน 2569	4 (เสี่ยงสูง)
หลังสวน	นาขา วังตะกอก	ทุเรียน, ไม้ผลอื่นๆ	มีนาคม - เมษายน 2569	4 (เสี่ยงสูง)
ละแม	สวนแตง	ไม้ผลอื่นๆ, ทุเรียน	กุมภาพันธ์ - เมษายน 2569	4 (เสี่ยงสูง)

10.1.3 การคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย

1. จังหวัดชุมพรมีพื้นที่เฝ้าระวัง จำนวน 5 จุด ดังนี้

- (1) พื้นที่ลุ่มต่ำบริเวณ ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ
- (2) พื้นที่ลุ่มต่ำบริเวณ ตำบลบ้านนา ตำบลขุนกระโทก ตำบลตากแดด ตำบลบางหมาก ตำบลทุ่งคา อำเภอเมืองชุมพร
- (3) พื้นที่ลุ่มต่ำบริเวณ ตำบลครน อำเภอสวี
- (4) พื้นที่ลุ่มต่ำบริเวณ ตำบลทุ่งตะโก ตำบลช่องไม้แก้ว อำเภอทุ่งตะโก
- (5) พื้นที่ลุ่มต่ำบริเวณ ตำบลวังตะกอก ตำบลนาขา ตำบลพ้อแดง ตำบลนาพญา

ตำบลบ้านควน ตำบลท่ามะปลา ตำบลบางมะพร้าว อำเภอหลังสวน

นอกจากนี้ ตามข้อมูลของศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ (SWOC) กรมชลประทาน ได้จัดทำรายงานจุดเฝ้าระวัง/จุดเสี่ยงอุทกภัยในปี 2568 พบว่าในพื้นที่จังหวัดชุมพร มีจุดเฝ้าระวังอุทกภัยรวม 20 จุด ใน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองชุมพร อำเภอทุ่งตะโก และอำเภอหลังสวน ทั้งนี้ได้มีการกำหนดแนวทางและการบรรเทาอุทกภัยไว้ ดังนี้

(1) เฝ้าระวังไม่ให้อัตระดับเกิน +11.50 เมตร (รทก.) ที่สถานี (X.158) ของคลองท่าตะเภา จะทำให้น้ำท่วมพื้นที่ลุ่มต่ำ ซึ่งแนวทางการป้องกันอุทกภัยบริหารจัดการน้ำ โดยการพร่องน้ำในระบบล่วงหน้า

(2) เฝ้าระวังระดับน้ำที่สถานี (X.53A) ของคลองชุมพร ไม่เกิน +9.30 เมตร (รทก.) จะทำให้น้ำท่วมสี่แยกปฐมพร

แนวทางการช่วยเหลือโดยติดตั้งเครื่องผลักดันน้ำคลองชุมพรเดิมเพื่อเร่งระบายน้ำออกสู่ทะเล และเร่งดำเนินการโครงการก่อสร้าง ป้องกัน และบรรเทาอุทกภัยเมืองชุมพร (คลองผันน้ำลุ่มน้ำคลองชุมพร) ให้แล้วเสร็จ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำ

(3) แนวทางช่วยเหลือติดตั้งและเดินเครื่องผลักดันน้ำบริเวณคลองตะโก 2 แห่ง บริเวณสะพานยางเสียน หมู่ 3 ต.ทุ่งตะโก 8 เครื่อง และสะพานคลองตะโก หมู่ 8 ต.ทุ่งตะโก 8 เครื่อง รวม 16 เครื่องเพื่อเร่งระบายน้ำในคลอง พร้อมเฝ้าติดตามสถานการณ์น้ำในพื้นที่ และพื้นที่เสี่ยงภัยอย่างใกล้ชิด

แนวทางแก้ไขโดยก่อสร้างโครงการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในคลองทุ่งตะโก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำ

2. ผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมจากภาวะภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดชุมพร

จังหวัดชุมพรประสบกับภาวะฝนแล้งและฝนทิ้งช่วงที่ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งที่ครอบคลุมตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคมของทุกปี ปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้ปริมาณฝนสะสมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปกติในหลายพื้นที่ โดยในช่วงปี 2566 สถานการณ์ภัยแล้งถูกระบุว่ามีความรุนแรงที่สุดในรอบหลายปี ส่งผลให้ลำห้วยและคลองสาธารณะหลายสายแห้งขอดในวงกว้าง ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่า แม้ในบางช่วงจะมีการคาดการณ์ปริมาณฝนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยเนื่องจากอิทธิพลของลานีญาในปี 2568 แต่การกระจายตัวของฝนที่ไม่สม่ำเสมอในช่วงฤดูแล้งยังคงเป็นปัจจัยเสี่ยงหลักที่ทำให้พืชเศรษฐกิจ เช่น ทุเรียน และมังคุด ซึ่งอยู่ในระยะออกดอกและติดผลอ่อน ได้รับความเสียหายอย่างรุนแรง โดยสามารถสรุปสถานการณ์ได้ ตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 พื้นที่ประสบภัย/เขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉินเหตุภัยแล้ง

ปี	พื้นที่ประสบภัย/เขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉินเหตุภัยแล้ง
2566	8 อำเภอ 61 ตำบล 630 หมู่บ้าน ประกอบด้วย 1) อำเภอพะโต๊ะ จำนวน 4 ตำบล 46 หมู่บ้าน 2) อำเภอทุ่งตะโก จำนวน 4 ตำบล 35 หมู่บ้าน 3) อำเภอละแม จำนวน 4 ตำบล 47 หมู่บ้าน 4) อำเภอสวี จำนวน 11 ตำบล 116 หมู่บ้าน 5) อำเภอหลังสวน จำนวน 9 ตำบล 89 หมู่บ้าน 6) อำเภอปะทิว จำนวน 7 ตำบล 74 หมู่บ้าน 7) อำเภอท่าแซะ จำนวน 6 ตำบล 76 หมู่บ้าน 8) อำเภอเมืองชุมพร จำนวน 16 ตำบล 147 หมู่บ้าน
2567	8 อำเภอ 38 ตำบล 260 หมู่บ้าน ประกอบด้วย 1) อำเภอพะโต๊ะ จำนวน 2 ตำบล 18 หมู่บ้าน 2) อำเภอทุ่งตะโก จำนวน 4 ตำบล 41 หมู่บ้าน 3) อำเภอละแม จำนวน 4 ตำบล 23 หมู่บ้าน 4) อำเภอสวี จำนวน 11 ตำบล 99 หมู่บ้าน 5) อำเภอหลังสวน จำนวน 4 ตำบล 40 หมู่บ้าน 6) อำเภอปะทิว จำนวน 5 ตำบล 14 หมู่บ้าน 7) อำเภอท่าแซะ จำนวน 1 ตำบล 13 หมู่บ้าน 8) อำเภอเมืองชุมพร จำนวน 7 ตำบล 12 หมู่บ้าน
2568	ไม่มีพื้นที่ประสบภัย/เขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉินเหตุภัยแล้ง

10.1.3 สถานการณ์ศัตรูพืชระบาดในพื้นที่จังหวัดชุมพร

(1) พืชเศรษฐกิจ

ข้อมูลจากระบบรายงานสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช กรมส่งเสริมการเกษตร พบพื้นที่ระบาดที่สำคัญ (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2568) ดังนี้

1. มะพร้าว

- หนอนหัวดำพบพื้นที่ระบาด 239.95 ไร่ เพิ่มขึ้นจากเดือนก่อน 6 ไร่ โดยพบมากที่สุดที่อำเภอเมือง (209 ไร่)
- แมลงดำหนาม: มีพื้นที่ระบาดกว้างที่สุดในกลุ่มศัตรูพืชมะพร้าว รวม 571.25 ไร่ แม้จะลดลงจากเดือนก่อน 21 ไร่ แต่ยังพบกระจายตัวสูงในอำเภอลำสนธิ (280 ไร่) และอำเภอสวี (162 ไร่)
- ดั้วแรด: พบการระบาดรวม 441.80 ไร่ โดยพื้นที่วิกฤตอยู่ที่อำเภอสวี (225 ไร่)

2. ปาล์มน้ำมัน:

- โรคลำต้นเน่า: พบการระบาดรวม 659.55 ไร่ โดยอำเภอลำสนธิมีพื้นที่ระบาดสูงสุดถึง 413 ไร่
- หนอนปลอกเปลือก: ระบาดรวม 40.55 ไร่ พบกระจายในอำเภอละแม (12 ไร่) และอำเภอสวี (8 ไร่)

3. ยางพารา

- โรคใบร่วงชนิดใหม่: พบพื้นที่ระบาดรวม 600.25 ไร่ พื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวังพิเศษคืออำเภอละแม (543 ไร่)
- โรคใบร่วง: พบการระบาดเฉพาะที่อำเภอละแม จำนวน 114 ไร่
- โรครากขาว: พบในอำเภอละแม (15 ไร่) และอำเภอท่าแซะ (2 ไร่)

4. ทูเรียน

- โรครากเน่าโคนเน่า: เป็นปัญหาที่พบพื้นที่ระบาดสูงสุดในจังหวัด รวม 1,039.75 ไร่ โดยพบกระจายตัวหนาแน่นในอำเภอลำสนธิ (322 ไร่) ลำสนธิ (270 ไร่) และละแม (217 ไร่)
- เพลี้ยจักจั่นฝอย: พบพื้นที่ระบาด 183 ไร่ พบมากในอำเภอละแม (107 ไร่)
- ไรแดง: พบการระบาด 77.50 ไร่ แม้พื้นที่ไม่มากแต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น 7.50 ไร่ จากเดือนก่อนหน้า

(2) การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงระบาดสูง (Hotspots)

จากการประมวลผล ข้อมูลระบุพื้นที่ที่ควรบรรจุในแผนเฝ้าระวังภัยแล้งระดับอำเภอ ดังนี้

- อำเภอละแม: พบปัญหาซ้อนกันหลายชนิด ทั้งโรคยางพาราและศัตรูพืชในทุเรียน
- อำเภอลำสนธิ: เป็นพื้นที่ระบาดหลักของโรคลำต้นเน่าในปาล์มและแมลงดำหนามในมะพร้าว
- อำเภอสวี: เป็นแหล่งระบาดหลักของดั้วแรดมะพร้าว
- อำเภอเมือง: ต้องเฝ้าระวังหนอนหัวดำมะพร้าวที่มีพื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น

[illegible]

10.2 ด้านประมง

การแพร่ระบาดของโรคกุ้งที่พบตั้งแต่เดือนมกราคม-ธันวาคม 2568 มีพบโรคตัวแดงดวงขาวในพื้นที่ตำบลสะพลี ตำบลบางสน ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว และตำบลทุ่งตะไคร้ ตำบลทุ่งตะโก อำเภอทุ่งตะโก และอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร นอกจากนี้พบกุ้งป่วยโรคซัซซาว กระจายเกือบทุกอำเภอของจังหวัดชุมพร ทั้งนี้ได้ทำการประชาสัมพันธ์และแจ้งเตือนเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทะเลจังหวัดชุมพรในการเฝ้าระวัง พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติเมื่อพบกุ้งป่วย พร้อมทั้งแจ้งหน่วยงานของกรมประมงในพื้นที่ทราบเพื่อช่วยกันเฝ้าระวังการแพร่กระจายของเชื้อดังกล่าว

จังหวัดชุมพร โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งชุมพร จะมีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเฝ้าระวังป้องกันโรคและมีการตรวจติดตามการเกิดโรคสัตว์น้ำชายฝั่ง มีห้องปฏิบัติการสำหรับตรวจคุณภาพน้ำ ตรวจโรคสัตว์น้ำ และผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ ปม.2 เพื่อช่วยลดเรื่องการเกิดโรคสัตว์น้ำ

กองวิจัยและพัฒนาสุขภาพสัตว์น้ำ กรมประมง ประชาสัมพันธ์ช่องทางการรายงาน หากพบสัตว์น้ำในพื้นที่มีอาการป่วยผิดปกติหรือตายโดยไม่ทราบสาเหตุ สามารถแจ้งผ่านระบบ รายงานสัตว์น้ำป่วย/ตาย (แบบ กพส.สร.1) ผ่านระบบออนไลน์ (Google Form) เพื่ออำนวยความสะดวกในการแจ้งเหตุจากพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

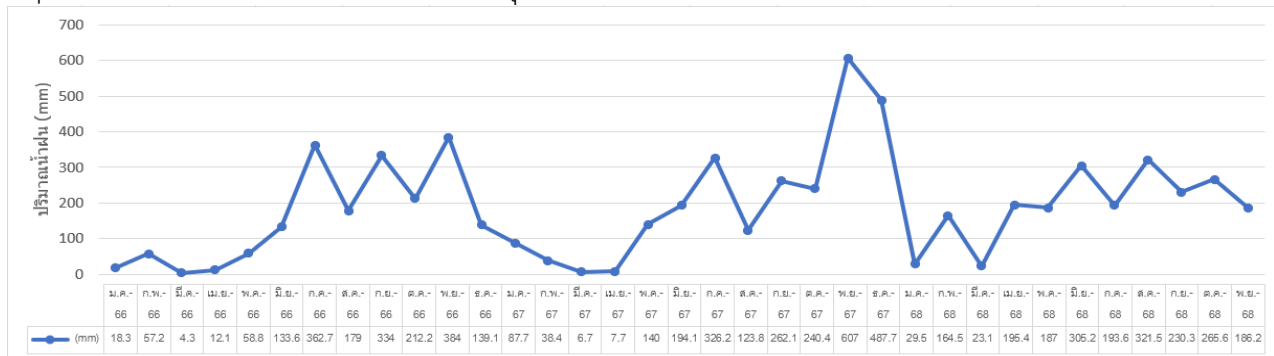
10.3 ด้านปศุสัตว์

สถานการณ์โรคระบาด ด้านปศุสัตว์ ยังไม่พบโรคระบาดด้านการปศุสัตว์ในพื้นที่จังหวัดชุมพร (ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม – 3 ธันวาคม 2568)

10.4 สถานการณ์ปริมาณน้ำฝนในระยะที่ผ่านมา

10.4.1 สถานการณ์การเกิดฝนในพื้นที่จังหวัดชุมพร

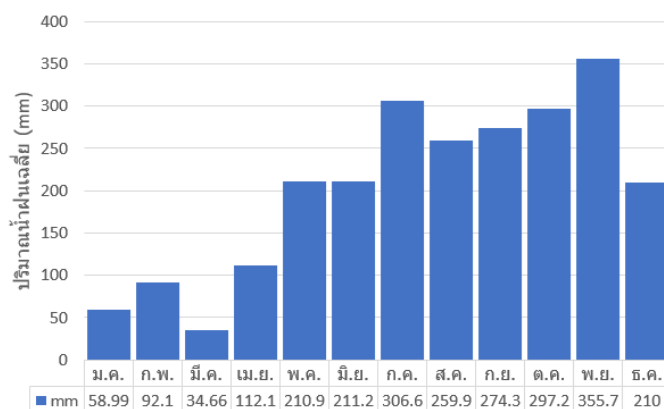
(1) แนวโน้มปริมาณน้ำฝนรายเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2566 - พฤศจิกายน 2568 พบว่า มีรูปแบบปริมาณน้ำฝนที่เป็นวงจรชัดเจน โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงแห้งแล้ง (มกราคม – เมษายน) เป็นช่วงที่ปริมาณฝนลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม ซึ่งมักจะเป็นจุดต่ำสุดของปี (Dry Spell) ในหลายปี และช่วงฝนชุก (พฤษภาคม – ธันวาคม) ปริมาณฝนจะเริ่มก่อตัวสูงขึ้นในเดือนพฤษภาคม และจะคงระดับสูงต่อเนื่องไปจนถึงสิ้นปี โดยมีจุดสูงสุดในช่วง เดือนตุลาคม – พฤศจิกายน ซึ่งเป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ รายละเอียดตามแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 แนวโน้มปริมาณน้ำฝนรายเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2566 - พฤศจิกายน 2568

ที่มา : ข้อมูลฝนเฉลี่ยรายเดือนของแต่ละจังหวัดทั่วประเทศ ที่ผ่านการวิเคราะห์จากข้อมูลตรวจวัดระดับสถานีจากกรมอุตุนิยมวิทยา โดยใช้วิธีการเฉลี่ยเชิงพื้นที่แบบ Inverse Distance Weighted (IDW) โดย สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ

(2) กราฟแท่งแสดงค่าเฉลี่ยน้ำฝนรายเดือน (ตั้งแต่เดือนมกราคม 2561 – พฤศจิกายน 2568) โดย ช่วงฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม (210.9 mm) จนถึงเดือนพฤศจิกายน (355.7 mm) ซึ่งมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุด และในช่วงหน้าแล้งจะเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม (58.99 mm) จนถึงเดือนเมษายน โดยเดือนมีนาคม มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุด (34.66 mm)

แผนภาพที่ 7 แนวโน้มปริมาณน้ำฝนรายเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2566 - พฤศจิกายน 2568

ที่มา : ข้อมูลฝนเฉลี่ยรายเดือนของแต่ละจังหวัดทั่วประเทศ ที่ผ่านการวิเคราะห์จากข้อมูลตรวจวัดระดับสถานีจากกรมอุตุนิยมวิทยา โดยใช้วิธีการเฉลี่ยเชิงพื้นที่แบบ Inverse Distance Weighted (IDW) โดย สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ

10.5 การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

โครงการชลประทานชุมพรกำหนดมาตรการป้องกันและมีแนวทางการแก้ไขปัญหา รายละเอียดตามตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 12 ข้อมูลการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

แม่น้ำ/ ลำคลอง	มาตรการหลัก		มาตรการเสริม
	การบริหารจัดการน้ำ	การควบคุมความเค็ม	
คลองท่าตะเภา	1. วางแผนจัดสรรน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ และป้องกันน้ำเค็มตลอดฤดูแล้ง 2. ควบคุมการปิดเปิดประตูระบายน้ำตาม ช่วงเวลาน้ำทะเลหนุน	เฝ้าระวังและควบคุมค่าความเค็มที่สถานีสูบน้ำของสำนักงานประปาชุมพร ให้มีค่าความเค็มไม่เกิน 0.25 กรัมต่อลิตร	ทำการตรวจวัดค่าความเค็มที่จุดเฝ้าระวังและควบคุมทุกวันจนกว่าจะสิ้นสุดฤดูแล้ง

11. แผนการจัดสรรน้ำในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 ของจังหวัดชุมพร

กรมชลประทาน ได้วางแผนจัดสรรน้ำและการปลูกพืชฤดูแล้งของโครงการชลประทานขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ขนาดใหญ่อื่น ๆ ขนาดกลาง และแหล่งน้ำธรรมชาติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชุมพร ปี 2568/69 โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 13 และ ตารางที่ 14

ทั้งนี้ได้แสดงข้อมูลความจุของแหล่งน้ำสำคัญในพื้นที่จังหวัดชุมพร ครอบคลุมแหล่งน้ำขนาดกลาง แหล่งน้ำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-พม่า รายละเอียดตามตารางที่ 15

ตารางที่ 13 แผนการจัดสรรน้ำและการปลูกพืชฤดูแล้งของโครงการชลประทานขนาดกลางและแหล่งน้ำธรรมชาติรายจังหวัด ช่วงฤดูแล้ง ปี 2567/68

จังหวัด	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)	น้ำต้นทุน	ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)						พื้นที่คาดการณ์ (ไร่)									ระยะเวลาการปลูกพืช		
			อุปโภค บริโภค	ระบบ นิเวศ	เกษตร	อุตสาหกรรม	อื่นๆ	รวม	ข้าว นาปรัง	พืชไร่	พืชผัก	อ้อย	ไม้ผล	ไม้ยืน ต้น	บ่อ ปลา	บ่อกัก	อื่นๆ	รวม	เริ่ม	สิ้นสุด
สำนักงานชลประทานที่ 14	764,992	195.65	51.34	113.45	28.09	-	-	192.88	200	2,130	1,610	1,500	9,745	9,943	150	-	1,000	26,278	1 พ.ย. 68	31 ก.ค. 69
ชุมพร		112.94	16.83	96.11	-	-	-	112.94	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 พ.ย. 68	31 ก.ค. 69

ตารางที่ 14 แผนการจัดสรรน้ำและการปลูกพืชฤดูแล้งของโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดใหญ่อื่น ๆ ขนาดกลางและแหล่งน้ำธรรมชาติ รายจังหวัด ปี 2568/69

จังหวัด	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)	น้ำต้นทุน	ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)						พื้นที่คาดการณ์ (ไร่)									ระยะเวลาการปลูกพืช		
			อุปโภค บริโภค	ระบบ นิเวศ	เกษตร	อุตสาหกรรม	อื่นๆ	รวม	ข้าว นาปรัง	พืชไร่	พืชผัก	อ้อย	ไม้ผล	ไม้ยืน ต้น	บ่อปลา	บ่อกัก	อื่นๆ	รวม	เริ่ม	สิ้นสุด
สำนักงานชลประทานที่ 14	764,992	828.27	200.51	239.19	239.98	11.48	-	691.16	100,200	3,100	2,010	7,616	34,041	53,493	550	1,040	24,001	226,051	1 พ.ย. 68	31 ก.ค. 69
ชุมพร	-	112.94	16.83	96.11	-	-	-	112.94	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 พ.ย. 68	31 ก.ค. 69

ตารางที่ 15 ข้อมูลความจุของแหล่งน้ำสำคัญในพื้นที่จังหวัดชุมพร ครอบคลุมแหล่งน้ำขนาดกลาง แหล่งน้ำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-พม่า

สรุปสถานการณ์น้ำ โครงการชลประทานชุมพร					
แหล่งน้ำ	จำนวน (แห่ง)	ความจุ (ม. ³)	น้ำใช้การ (ม. ³)	% ความจุ	หมายเหตุ
แหล่งน้ำขนาดกลาง					
- อำเภอท่าแซะ	1	7,140,000	5,884,091	82.41	ปตร.คลองท่าแซะ
- อำเภอเมือง	3	8,499,550	5,116,738	60.20	แก้มลิง , ปตร.ท่าตะเภา , คลองหัววังฯ
- อำเภอหลังสวน	1	60,000	38,000	63.33	ปตร.คลองชัยมั่ง
- ทู่งตะโก	1	63,000	37,800		
รวม	5	15,639,550	11,000,829	70.34	
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ					
- อำเภอท่าแซะ	6	215,000	176,000	81.86	
- อำเภอปะทิว	2	41,000	37,000	90.24	
- อำเภอเมือง	2	55,000	43,000	78.18	
- อำเภอสวี	8	215,000	197,000	91.63	
- อำเภอทู่งตะโก	2	113,000	80,800	71.50	
- อำเภอหลังสวน	4	147,000	116,000	78.91	
- อำเภอพะโต๊ะ	4	140,000	110,000	78.57	
- อำเภอละแม	6	145,400	126,500	87.00	
รวม	34	1,071,400	886,300	82.72	
โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-พม่า					
- อำเภอท่าแซะ	24	587,200	493,500	84.04	
- อำเภอปะทิว	1	28,000	20,000	71.43	
รวม	25	615,200	513,500	83.47	
สรุป		17,326,150	12,400,629	78.84	สรุป (17ข.ค.68)

12. แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69

จากประชุมคณะกรรมการทำงานเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ครั้งที่ 1/2568 เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2568 เห็นชอบแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69 รวมทั้งนโยบายและมาตรการการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69 รายละเอียดดังนี้

12.1 แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69 (ภาพรวมประเทศ)

ทั้งประเทศ จำนวน 15.60 ล้านไร่ แบ่งเป็น ข้าวรอบที่ 2 จำนวน 12.86 ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน 10.05 ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน 2.81 ล้านไร่) พืชไร่พืชผัก จำนวน 2.74 ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน 0.67 ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน 2.07 ล้านไร่) รายละเอียดตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69 ในภาพรวมประเทศ

เขตพื้นที่	ประเภทแหล่งน้ำ	แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69 (ล้านไร่)		
		ข้าวรอบที่ 2	พืชไร่ พืชผัก	รวม
ทั้งประเทศ (77 จังหวัด)	ในเขตชลประทาน	10.05	0.67	10.72
	นอกเขตชลประทาน	2.81	2.07	4.88
	รวม	12.86	2.74	15.60
22 จังหวัด ลุ่มเจ้าพระยา	ในเขตชลประทาน	6.27	0.08	6.35
	นอกเขตชลประทาน	1.53	0.71	2.24
	รวม	7.80	0.79	8.59
7 จังหวัด ลุ่มน้ำแม่กลอง	ในเขตชลประทาน	0.91	0.23	1.14
	นอกเขตชลประทาน	0.02	0.11	0.13
	รวม	0.93	0.34	1.27

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรภัยแล้ง ปี 2568/69 (ช่วงเดือน พฤศจิกายน 2568 - เดือนเมษายน 2569)

สำหรับจังหวัดชุมพร ได้กำหนดแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69 จำนวน 2,858 ไร่ (เฉพาะนอกเขตชลประทานทั้งหมด) โดยแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69 ในพื้นที่จังหวัดชุมพร

เขตพื้นที่	ประเภทแหล่งน้ำ	แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69 (ล้านไร่)				
		ข้าวรอบที่ 2	พืชไร่	พืชผัก	รวมพืชไร่ พืชผัก	รวม
จังหวัดชุมพร	ในเขตชลประทาน	-			-	-
	นอกเขตชลประทาน	169	585	2,104	2,689	2,858
	รวม	169	585	2,104	2,689	2,858

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรภัยแล้ง ปี 2568/69 (ช่วงเดือน พฤศจิกายน 2568 - เดือนเมษายน 2569)

ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมชลประทาน เป็นหน่วยงานกำกับและบริหารแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69 ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดต่อไป

12.2 นโยบายและมาตรการการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69

นโยบาย

1. **ด้านการจัดสรรน้ำ** การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนเป็นหัวใจสำคัญของการส่งเสริมการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง โดยจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำ เพื่อสนับสนุนการใช้น้ำทุกกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เห็นควรให้จัดสรรน้ำตามระบบรอบเวรหรือกำหนดวิธีการเพาะปลูกที่ประหยัดให้เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อให้มีน้ำเพียงพอ สำหรับการอุปโภค-บริโภค การรักษาระบบนิเวศ การอุตสาหกรรม และการเพาะปลูกพืชต้นฤดูฝน ปีถัดไป โดยมีแนวทางดังนี้

1.1 หลักการจัดสรรน้ำ

- จัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำ
- สนับสนุนการใช้น้ำทุกกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- ใช้ระบบรอบเวรหรือกำหนดวิธีการเพาะปลูกที่ประหยัดน้ำให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่

1.2 ลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำ

1. เพื่อการอุปโภค-บริโภค และการประปา
2. เพื่อการรักษาระบบนิเวศทางน้ำ เช่น การผลักดันน้ำเค็ม การชลประทานเสีย บรรเทาสาธารณภัย จารัตประเพณีและคมนาคม เป็นต้น
3. เพื่อสำรองน้ำไว้สำหรับการใช้น้ำในช่วงต้นฤดูฝน สำหรับอุปโภค-บริโภคและรักษาระบบนิเวศ เดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม 2569
4. เพื่อการเกษตร
5. เพื่อการอุตสาหกรรม
6. เพื่อการพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว

2. ด้านการเกษตร

2.1 กำกับติดตามสถานการณ์การเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69 ของเกษตรกรให้เป็นไปตามแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาด้านการตลาดประกอบด้วย

2.2 การวางแผนการปลูกพืชในช่วงฤดูแล้งที่ผ่านมา เราพิจารณาปริมาณน้ำต้นทุนเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดพื้นที่เพาะปลูก ด้วยสภาพเศรษฐกิจ และตลาดโลกในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว การพิจารณาเพียงปริมาณน้ำต้นทุนไม่เพียงพอต่อการวางแผนการเพาะปลูก ดังนั้น การวางแผนการปลูกพืชจำเป็นต้องขยายกรอบคิดให้ครอบคลุมมิติอื่น ๆ ร่วมด้วย ได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจและการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ มิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และมิติด้านสังคมและความมั่นคงทางอาหารของประเทศจะช่วยให้เกิดการวางแผนการเพาะปลูกพืชในช่วงฤดูแล้งที่ “ใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ” และ “ผลิตสิ่งที่ตลาดต้องการ” ไปพร้อมกัน

2.3 ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้แผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง และด้านการตลาด

มาตรการ

1. ด้านการจัดสรรน้ำ

1.1 เขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ปริมาณน้ำในเขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ วางแผนจัดสรรน้ำสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำเป็นไปอย่างยั่งยืน มีปริมาณน้ำต้นทุนสามารถสนับสนุนการเพาะปลูกข้าวนาปี 2568/69 ซึ่งวางแผนส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปีประมาณ 6.60 ล้านไร่

1.2 เขตลุ่มน้ำแม่กลอง

ปริมาณน้ำในเขื่อนศรีนครินทร์และเขื่อนวชิราลงกรณ จังหวัดกาญจนบุรี วางแผนจัดสรรน้ำสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ สามารถสนับสนุนน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค รักษาระบบนิเวศ และการเกษตรรวมถึงการส่งน้ำสำหรับการเพาะปลูกข้าวนาปรังในช่วงฤดูแล้งปี 2569

1.3 เขตลุ่มน้ำอื่นๆ ให้วางแผนจัดสรรน้ำสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน

- สนับสนุนน้ำเพื่อการเพาะปลูกพืชไร่-พืชผัก ไม้ผล - ไม้ยืนต้น เพื่ออุปโภค - บริโภค รักษา ระบบนิเวศและอื่นๆ ได้แก่ เขื่อนลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา เขื่อนลำนางรอน จังหวัดบุรีรัมย์ และเขื่อนปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

- สนับสนุนน้ำเพื่อการเพาะปลูกไม้ผล - ไม้ยืนต้น เพื่ออุปโภค-บริโภค รักษา ระบบนิเวศและอื่นๆ ได้แก่ เขื่อนประแสร์ จังหวัดระยอง

- ไม่สนับสนุนน้ำเพื่อการเกษตรฤดูแล้ง ปี 2568/69 ได้แก่ เขื่อนลำพระเพลิง จังหวัด นครราชสีมา

- สนับสนุนน้ำเพื่อการรักษา ระบบนิเวศ (นำไปใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า) ได้แก่ เขื่อนน้ำพุง จังหวัดสกลนคร และเขื่อนรัชชประภา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.4 ปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อเติมน้ำต้นทุนให้เขื่อนกักเก็บน้ำ (มีนาคม - ตุลาคม 2569) ปฏิบัติการ ฝนหลวงเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกักให้กับเขื่อนต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อสำรองไว้เป็นน้ำต้นทุนในการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดู แล้งที่จะมาถึงและเพื่อสาธารณประโยชน์ต่างๆ

2. ด้านการเกษตร

ในปีเพาะปลูกปัจจุบัน สืบเนื่องจากปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำมีเพียงพอ กรมชลประทานจึง ได้กำหนดนโยบายและมาตรการด้านการเกษตรเพื่อส่งเสริมการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง โดยมีการจัดสรรน้ำสำหรับการ เพาะปลูกข้าวนาปรังที่ 2 ในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 แต่อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ปัจจุบันความต้องการใช้ข้าวทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ มีแนวโน้มลดลง เราจึงต้องคำนึงถึงการตลาดเพิ่มมากขึ้น และเพื่อเป็นการบริหารจัดการน้ำ อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกข้าวแบบเปียกสลับแห้ง และพิจารณาทางเลือกในการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยเพื่อทดแทนการปลูกข้าวนาปรังที่ 2 รวมถึงส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ระบบการให้น้ำแก่พืชอย่างเหมาะสม เพื่อให้การใช้น้ำเป็นไปอย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพ

ในการนี้ ได้มีการริเริ่มโครงการสนับสนุนจากภาครัฐหลายโครงการ อาทิ โครงการส่งเสริม การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กิจกรรมแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปลูกพืชใช้น้ำน้อย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกและสร้างความหลากหลายในการประกอบอาชีพเกษตรกรให้แก่ เกษตรกร

นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการวางแผนการใช้น้ำเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบ โดยจัดสรรน้ำ เพื่อการเพาะปลูกพืชให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ พร้อมทั้งมีมาตรการในการกำกับติดตามสถานการณ์การ เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69 อย่างใกล้ชิด เพื่อควบคุมให้การเพาะปลูกเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้โดยคำนึงถึง ปัจจัยด้านการตลาดประกอบการวางแผนด้วย

ท้ายที่สุด เพื่อให้การดำเนินนโยบายและมาตรการดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ได้จัดให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง พร้อมทั้ง ดำเนินการด้านการตลาดเพื่อสนับสนุนผลผลิตทางการเกษตร อันจะนำไปสู่การพัฒนาภาคการเกษตรอย่างยั่งยืนและ เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศในระยะยาว

3. ด้านการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และด้านการตลาด

- 3.1 ให้เกษตรกรรับทราบข้อมูลข่าวสารด้านสถานการณ์น้ำในแต่ละพื้นที่อย่างชัดเจน แนวโน้มความต้องการของตลาด ราคา และแหล่งรับซื้อพืชฤดูแล้ง เป็นต้น
- 3.2 ประสาน และช่วยเหลือเกษตรกรในการจัดหาช่องทางการตลาดให้กับผลผลิตพืชฤดูแล้ง
- 3.3 สร้างการรับรู้เพื่อให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้
 - ข้าวรอบที่ 2 ควบคุมพื้นที่ปลูกไม่ให้เกินจำนวนที่กำหนด
 - พืชไร่พืชผัก ส่งเสริมให้มีพื้นที่ปลูกได้ตามจำนวนที่กำหนด
- 3.4 เชิญชวนเกษตรกรให้ปลูกพืชใช้น้ำน้อย โดยเข้าร่วมโครงการของรัฐ โครงการส่งเสริมเกษตรกรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กิจกรรมแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปลูกพืชใช้น้ำน้อย โครงการยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง กิจกรรมยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง (ข้าว) เพื่อเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชอื่นทดแทนการปลูกข้าวรอบที่ 2
- 3.5 การแนะนำให้เกษตรกรปฏิบัติดูแลรักษาพืชในช่วงฤดูแล้ง รวมทั้งการรักษาความชื้น และลดการเผาตอซัง

13. แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 จังหวัดชุมพร

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัดชุมพร ได้บูรณาการแผนงาน/โครงการทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่สอดคล้องกับมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2568/69 ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ตามมติที่คณะกรรมการอำนวยการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ครั้งที่ 15/2568 เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2568 โดยแผนงาน/โครงการเพื่อการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตร ประกอบด้วย 3 แผนงาน ประกอบด้วย การป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม และการเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิม รายละเอียดตามตารางที่ 16 ดังนี้

ตารางที่ 18 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 จังหวัดชุมพร

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย		แหล่งงบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	ประเทศ (ไร่/ราย/จังหวัด/ฯ)	จังหวัดชุมพร (ไร่/ราย/อำเภอ/ฯ)	งบปกติ	อื่น ๆ	ประเทศ	จังหวัดชุมพร
การป้องกันและลดผลกระทบ						
1. สร้างการรับรู้เพื่อลดความเสี่ยง						
1.1 การประชาสัมพันธ์ผ่านทุกช่องทาง รวมถึงให้คำแนะนำทางวิชาการ หน่วยงานภายในสังกัด กษ. โดยการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้กับสถานการณ์น้ำ พื้นที่เสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากภัยแล้ง ปี 2568/69 เพื่อเป็นข้อมูลให้เกษตรกรประกอบการตัดสินใจวางแผนการผลิตให้ได้รับความเสียหายน้อยที่สุด และสื่อสารให้ทุกภาคส่วนตระหนักรู้ใช้น้ำอย่างประหยัดและรู้คุณค่า รวมถึงให้คำแนะนำเฝ้าระวังสัตว์น้ำ และดูแลสุขภาพสัตว์	77 จังหวัด	8 อำเภอ	/		ทุกหน่วยงาน	ทุกหน่วยงาน
1.2 ลงพื้นที่/ออกหน่วยให้บริการเกษตรกร						
1) ออกหน่วยให้บริการเกษตรกร (Mobile Unit) - ให้บริการด้านวิชาการ ถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยหน่วยบริการคลินิกข้าว 1 หน่วย และศูนย์บริการชาวนา 1 ศูนย์	77 จังหวัด	8 อำเภอ	/		กษ	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุราษฎร์ธานี
2) คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ - ให้บริการคลินิก ประเด็นการรับมือกับสถานการณ์แล้ง แจ้างสถานการณ์ และวิธีการปรับตัว ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ	77 จังหวัด (30,800 ราย)	8 อำเภอ	8.32		กสก.	สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร
2. ปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร	77 จังหวัด	8 อำเภอ	/		กสก. ปม. ปศ. กยท. มม.	สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร สำนักงานประมงจังหวัดชุมพร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดชุมพร ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ชุมพร

ตารางที่ 18 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 จังหวัดชุมพร

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย		แหล่งงบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	ประเทศ (ไร่/ราย/จังหวัด/ฯ)	จังหวัดชุมพร (ไร่/ราย/อำเภอ/ฯ)	งบปกติ	อื่น ๆ	ประเทศ	จังหวัดชุมพร
3. การติดตามสถานการณ์น้ำ ทั้งในและนอกเขตชลประทาน - ดำเนินการติดตาม เฝ้าระวัง และรายงานสถานการณ์น้ำทั้งในเขตและนอกเขตชลประทาน สำหรับในเขตชลประทาน สามารถติดตามสถานการณ์น้ำได้จากศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ	77 จังหวัด	8 อำเภอ	/		ชป. พต. กสก.	โครงการชลประทานชุมพร สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร
4. การเฝ้าระวังเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช โรคระบาดด้านการเกษตร	77 จังหวัด	8 อำเภอ	/		กข. กสก. กก. มม. กยท. ปม. ปศ.	สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร ศูนย์วิจัยพืชสวนจังหวัดชุมพร ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ชุมพร การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดชุมพร สำนักงานประมงจังหวัดชุมพร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุราษฎร์ธานี
5. จัดทำและปรับปรุงฐานข้อมูลและวางแผนพัฒนาพื้นที่เสี่ยงภัย (น้ำท่วม แล้ง ดินถล่ม) สำรวจและรวบรวมข้อมูล เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลแผนที่พื้นที่แล้งซ้ำซากแผนที่น้ำท่วมซ้ำซาก แผนที่พื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทานที่มีโอกาสเกิดภัยแล้งปี 2568/69 แผนที่ที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมขังในพื้นที่ทำการเกษตร ปี 2568/69 แผนที่คาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดฝนทิ้งช่วงในพื้นที่ทำการเกษตร ปี 2568/69 และแผนที่คาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่ม ปี 2568/69	77 จังหวัด	8 อำเภอ	/		พด.	สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร
6. การส่งเสริมการปลูกพืชทดแทน/อาชีพทางเลือก						
6.1 โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมการขยายผลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	3,580 ราย/ 77 แปลง		3.27		กสก.	สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร

ตารางที่ 18 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 จังหวัดชุมพร

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย		แหล่งงบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	ประเทศ (ไร่/ราย/จังหวัด/ฯ)	จังหวัดชุมพร (ไร่/ราย/อำเภอ/ฯ)	งบปกติ	อื่น ๆ	ประเทศ	จังหวัดชุมพร
6.2 สนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน - จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด - ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด	500 ตัน 100,000 ไร่				พด.	สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร
6.3 ส่งเสริมสนับสนุนเงินทุนเพื่อส่งเสริมอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสถาบันเกษตรกร โดยให้สมาชิกกู้ยืมไม่เกิน 50,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1	48 จังหวัด 146 สหกรณ์ 8,350 ราย	1 สหกรณ์ 25 ราย		0.6	กสส.	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร
7. การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน 7.1 ปฏิบัติการฝนหลวง เพื่อช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรที่ประสบปัญหาภัยแล้ง และเติมน้ำในเขื่อน	8 ศูนย์ปฏิบัติการ ฝนหลวง ประจำภาค 77 จังหวัด	ศูนย์ปฏิบัติการฝน หลวง ภาคใต้ตอนบน จังหวัดเพชรบุรี	/		ผล.	ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวง ภาคใต้ตอนบน จังหวัดเพชรบุรี
7.2 โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติด้านการเกษตร	12,000 ไร่/ 65 จังหวัด				พด.	สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร
7.3 กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ทบ.) สนับสนุนน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร โดยให้เกษตรกรรวมกลุ่มและยื่นเอกสารเสนอความต้องการผ่าน อบต. ในพื้นที่					ทบ.	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจังหวัดชุมพร
- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบน้ำบาดาลเพื่อเสริมความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการเกษตร พื้นที่ 60 ไร่ จำนวน 198 แห่ง	11,880 ไร่ / 1,584 ราย		/			
- โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่ พื้นที่ 300 ไร่ จำนวน 45 แห่ง	13,500 ไร่/ 450 ราย		/			
- โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่ พื้นที่ 500 ไร่ จำนวน 38 แห่ง	19,000 ไร่/ 570 ราย		/			

ตารางที่ 18 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 จังหวัดชุมพร

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย		แหล่งงบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	ประเทศ (ไร่/ราย/จังหวัด/ฯ)	จังหวัดชุมพร (ไร่/ราย/อำเภอ/ฯ)	งบปกติ	อื่น ๆ	ประเทศ	จังหวัดชุมพร
7.4 การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนเพื่อการเกษตรให้ทั่วถึงและเพียงพอ			/		ชป.	โครงการชลประทานชุมพร
- พัฒนาแหล่งน้ำ		300 ไร่				
- ฝายบ้านสะพานยูง						
- ขุดลอกคลอง		100 ไร่	/			
- ขุดลอกฝายคลองตะโก (พรต.)		100 ไร่	/			
- ขุดลอกฝายตางิ (พรต.)		100 ไร่	/			
- ขุดลอกฝายบ้านนาตีนเขา (ปชด.)		100 ไร่	/			
- ขุดลอกฝายบ้านสันเจริญ (ปชด.)		100 ไร่	/			
- ขุดลอกอาคารอัดน้ำบ้านนาแซะ พร้อมระบบส่งน้ำ (พรต.)		100 ไร่	/			
- กำจัดวัชพืช						
- คลองกรูด		100 ไร่	/			
- คลองท่าดินแดง		30 ไร่	/			
- คลองละมู		154 ไร่	/			
- คูรอบหนองใหญ่		154 ไร่	/			
- คลองขึ้นาค		75 ไร่	/			
- คลองทุ่งหลวง		31 ไร่				
- คลองนอก		66 ไร่	/			
- คลองม้ายัง		75 ไร่	/			
- หนองข่า		45 ไร่	/			
- ห้วยชะนี		45 ไร่	/			
8. สร้างรายได้ และอื่นๆ ในพื้นที่ที่ไม่สามารถทำการเกษตรได้					ชป.	โครงการชลประทานชุมพร
การจ้างงานชลประทาน (ขุดลอก บำรุงรักษา ปรับปรุง ซ่อมแซม ก่อสร้าง กำจัดวัชพืช)	77 จังหวัด	8 อำเภอ	/			

ตารางที่ 18 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 จังหวัดชุมพร

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย		แหล่งงบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	ประเทศ (ไร่/ราย/จังหวัด/ฯ)	จังหวัดชุมพร (ไร่/ราย/อำเภอ/ฯ)	งบปกติ	อื่น ๆ	ประเทศ	จังหวัดชุมพร
9. แผนการจัดสรรน้ำฤดูแล้ง ในเขตชลประทาน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พ.ย. 68) 1) น้ำเพื่อการเกษตร 2) น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค 3) น้ำอุตสาหกรรม 4) น้ำเพื่อการรักษาระบบนิเวศและอื่นๆ	29,563 ล้าน ลบ.ม. 18,247 ล้าน ลบ.ม. 2,748 ล้าน ลบ.ม. 478 ล้าน ลบ.ม. 8,090 ล้าน ลบ.ม.	112,94 ล้าน ลบ.ม. - 16,83 ล้าน ลบ.ม. - 96.11 ล้าน ลบ.ม.	/		ขป.	โครงการชลประทานชุมพร
10. แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69 ทั้งประเทศ 1) ในเขตชลประทาน - ข้าว - พืชไร่ พืชผัก 2) นอกเขตชลประทาน - ข้าว - พืชไร่ พืชผัก	15.60 ล้านไร่ 10.72 ล้านไร่ 10.05 ล้านไร่ 0.67 ล้านไร่ 4.88 ล้านไร่ 2.81 ล้านไร่ 2.07 ล้านไร่	2,858 ไร่ - - - 2,858 ไร่ 169 ไร่ 2,689 ไร่	/		ขป. กสก.	โครงการชลประทานชุมพร สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร
11. จัดทำทะเบียนแหล่งนํ้านอกเขตชลประทาน ที่ใช้ในการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2568/69	77 จังหวัด	8 อำเภอ	/		กสก.	สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร
12. การจัดทำข้อมูลและวางแผนพัฒนาพื้นที่เสี่ยงภัย	65 จังหวัด	 อำเภอ	/		พด.	สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร
การเตรียมความพร้อม/การเผชิญเหตุ						
1. การเตรียมความพร้อม						
1.1 การเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ - เครื่องสูบน้ำ - เครื่องผลักดันน้ำ - รถยนต์บรรทุกน้ำ - เครื่องจักรกลสนับสนุนอื่น ๆ - รถชุด/รถแทรกเตอร์	2,563 เครื่อง 497 เครื่อง 298 คัน 3,414 หน่วย	17 เครื่อง - 1 คัน 1 คัน	/		ขป.	โครงการชลประทานชุมพร

ตารางที่ 18 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 จังหวัดชุมพร

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย		แหล่งงบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	ประเทศ (ไร่/ราย/จังหวัด/ฯ)	จังหวัดชุมพร (ไร่/ราย/อำเภอ/ฯ)	งบปกติ	อื่น ๆ	ประเทศ	จังหวัดชุมพร
- เรือชุด/เรือกำจัดวัชพืช - รถแบคโฮบูมยาว -รถตัดหน้าชุดหลัง (jcb) -รถบรรทุก 6 ล้อ		3 ลำ 1 คัน 1 คัน 1 คัน				
1.2 สำรองปัจจัยการผลิต 1) สำรองเสบียงสัตว์ - เเสบียงสัตว์ - ฤงยังชีพสัตว์ - จัดหน่วยสัตวแพทย์เคลื่อนที่	5,973 ตัน 3,000 ชุด หน่วยสัตวแพทย์ เคลื่อนที่ 200 ทีม สัตว์แพทย์ 867 คน		/		ปศ.	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร
2) สำรองเมล็ดพันธุ์ - ฤงยังชีพเมล็ดพันธุ์พืชผัก พืชไร่ - เมล็ดพันธุ์พืชผัก พืชไร่ 8 ชนิด - เมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้าน	62,915 ซอง 163 ตัน 540,000 ซอง		/	/	กวก. กวก. กสก.	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร ศูนย์วิจัยพืชสวนจังหวัดชุมพร สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร
3) สำรองต้นพันธุ์พืชผัก/พืชอาหาร	3,682,000 ตัน		/		กสก.	สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร
4) สำรองเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ - สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ให้เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ ต้นข้าวเสียหายสิ้นเชิงหรือเสียหายมากกว่าร้อยละ 80 และมีการประกาศเขตภัยพิบัติในกรณีฉุกเฉิน	22 ตัน/77 จังหวัด	15 กก./ไร่ (รายละเอียดไม่เกิน 30 ไร่)	/		กข.	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุราษฎร์ธานี
5) สำรองพันธุ์หม่อน และไข่ไหม	25,000 ตัน / 1,250 แผ่น	 แผ่น	/		มม.	ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ชุมพร

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย		แหล่งงบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	ประเทศ (ไร่/ราย/จังหวัด/ฯ)	จังหวัดชุมพร (ไร่/ราย/อำเภอ/ฯ)	(ล้านบาท)		ประเทศ	จังหวัดชุมพร
			งบปกติ	อื่น ๆ		
6) สำรองศัตรูธรรมชาติ/จุลินทรีย์ โครงการส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร - ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ (ไตรโคเดอร์มา/บิวเวอร์เรีย/เมตาไรเซียม) เพื่อนำไปผลิตเชื้อพร้อมใช้ (1 ขวด ผลิตเชื้อพร้อมใช้ได้ 15 กก.) - เชื้อจุลินทรีย์พร้อมใช้ (ไตรโคเดอร์มา/บิวเวอร์เรีย/เมตาไรเซียม) - แมลงศัตรูพืชพร้อมปล่อย 1) แตนเบียนแมลงดำหนามมะพร้าว 2) แมลงตัวห้ำ 3) แมลงตัวเบียน - เชื้อไวรัส เอ็น พี วี พร้อมใช้ เพื่อกำจัดหนอนกระทู้หอมในพืชผัก และหนอนกระทู้หอม - สารสกัดธรรมชาติพร้อมใช้ เช่น สะเดา ตะไคร้หอม	13,333 ขวด 53,955 กก. 10,000 ตัว / 2,000 ไร่ 1,000,000 มัมมี่ / 5,000 ไร่ 28,740,000 ลิตร / 15,000 ไร่ 64 ลิตร / 800 ไร่ 1,800 ลิตร / 7,200 ไร่		/		กสท.	สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร
2. การบริหารสถานการณ์ในพื้นที่						
2.1 การประเมินแนวโน้มข้อพิพาทปัญหาการแย่งน้ำ - ติดตามสถานการณ์การใช้น้ำในพื้นที่ให้เป็นไปตามแผน และมีการประเมิน ติดตาม สถานการณ์ที่เกิดขึ้น และทำความเข้าใจอย่างใกล้ชิดกับเกษตรกรในพื้นที่ โดยต้องรายงานภายใน 24 ชั่วโมง เมื่อเกิดภัย	77 จังหวัด	8 อำเภอ	/		ศูนย์ติดตามฯ กระทรวง	ศูนย์ติดตามฯ จังหวัดชุมพร
2.2 การประเมินการข่าว - ติดตามสถานการณ์ข่าวต่าง ๆ ที่เกิดในพื้นที่ และประเมินสถานการณ์ รวมถึงทำความเข้าใจเพื่อลดความขัดแย้ง	77 จังหวัด	8 อำเภอ	/		ศูนย์ติดตามฯ กระทรวง	ศูนย์ติดตามฯ จังหวัดชุมพร
2.3 การรายงานสภาวะวิกฤติและการเข้าสู่การเผชิญเหตุ - ติดตามและรายงานผลหากเกิดสถานการณ์วิกฤต โดยต้องรายงานสถานการณ์พื้นที่	77 จังหวัด	8 อำเภอ	/		ศูนย์ติดตามฯ กระทรวง	ศูนย์ติดตามฯ จังหวัดชุมพร

ตารางที่ 18 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 จังหวัดชุมพร

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย		แหล่งงบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	ประเทศ (ไร่/ราย/จังหวัด/ฯ)	จังหวัดชุมพร (ไร่/ราย/อำเภอ/ฯ)	งบปกติ	อื่น ๆ	ประเทศ	จังหวัดชุมพร
เสี่ยงภัยแล้งทุกสัปดาห์						
3. การเผชิญเหตุ						
3.1 การสนับสนุนเฉพาะหน้า - สนับสนุนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค รักษาระบบนิเวศ การเกษตร - สนับสนุนเสบียงสัตว์และเวชภัณฑ์			/		ขป. ปศ.	โครงการชลประทานชุมพร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร
3.2 จัดหน่วยเคลื่อนที่ให้บริการ - ด้านการดูแลสุขภาพสัตว์ ให้คำแนะนำการเลี้ยงสัตว์ - ฝ้าระวังโรคพืชและโรคสัตว์			/		ปศ. ปม. กข. กวก. กสก.	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร สำนักงานประมงจังหวัดชุมพร ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุราษฎร์ธานี ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร ศูนย์วิจัยพืชสวนจังหวัดชุมพร สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร
4. การส่งกำลังบำรุง การบริหารจัดการอพยพ การเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาท			/		ขป.ปม. ปศ. พด. กสก. פל. กษ.จ.	โครงการชลประทานชุมพร สำนักงานประมงจังหวัดชุมพร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคใต้ ตอนบน จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพร
5. การปฏิบัติการข่าวสาร			/		สป.กษ.	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์

ตารางที่ 18 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 จังหวัดชุมพร

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย		แหล่งงบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	ประเทศ (ไร่/ราย/จังหวัด/ฯ)	จังหวัดชุมพร (ไร่/ราย/อำเภอ/ฯ)	งบปกติ	อื่น ๆ	ประเทศ	จังหวัดชุมพร
การฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิม						
1. เพิ่มประสิทธิภาพการวิเคราะห์ผลกระทบจากภัยพิบัติด้านการเกษตร - พัฒนาศักยภาพการติดตามและวิเคราะห์ภัยพิบัติทางการเกษตร - วิเคราะห์มูลค่าความเสียหายที่เกิดจากภัยพิบัติด้านการเกษตร <u>หมายเหตุ:</u> พื้นที่ประสบภัยหากมีภัยพิบัติ สศท.8 จะมีการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1 ครั้ง 77 อำเภอ	1 ครั้ง 8 อำเภอ	/		สศท.	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘
2. สนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อใช้ผลิตเป็นอาหาร ลดรายจ่าย สร้างรายได้ รวมถึงใช้ในการเพาะปลูกในระยะถัดไป	-	พื้นที่ประสบภัยพิบัติ ด้านการเกษตร	/		กสท. กวก. กข. มม. พด.	สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร ศูนย์วิจัยพืชสวนจังหวัดชุมพร ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุราษฎร์ธานี ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ชุมพร สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร
3. สนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน - จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด - ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด	500 ตัน 100,000 ไร่	ตัน ไร่			พด.	สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร
4. การช่วยเหลือตามระเบียบการยางแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง พ.ศ.2560	77 จังหวัด	8 อำเภอ		เงินกองทุน พัฒนา ยางพารา	กยท.	การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดชุมพร
5. โครงการสินเชื่อภัยธรรมชาติดอกเบญจมาศ	72 จังหวัด			100.00 เงินกองทุน	ส.ป.ก.	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพร

ตารางที่ 18 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี 2568/69 จังหวัดชุมพร

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย		แหล่งงบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	ประเทศ (ไร่/ราย/จังหวัด/ฯ)	จังหวัดชุมพร (ไร่/ราย/อำเภอ/ฯ)	งบปกติ	อื่น ๆ	ประเทศ	จังหวัดชุมพร
				ส.ป.ก.		
6. มาตรการช่วยเหลือลูกค้า ธกส. ผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร เพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มเงินสด 6.1 ปรับปรุงโครงสร้างหนี้/ปรับตารางการชำระหนี้ ของเกษตรกรที่มีหนี้กับ ธกส. 6.2 มาตรการพักชำระหนี้ให้กับลูกหนี้รายย่อยตามนโยบายรัฐบาล	77 จังหวัด	8 อำเภอ		/	ธกส.	ธกส. สาขาชุมพร
7. การช่วยเหลือเกษตรกรตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2568 (รายละเอียดตามภาคผนวก ข)	77 จังหวัด	8 อำเภอ		เงินทดรอง ราชการฯ	กสท. ปม. ปศ. สป.กษ.	สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร สำนักงานประมงจังหวัดชุมพร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพร

14. การติดตาม การรายงาน และประเมินผล

ข้อมูล	หน่วยงาน	ระยะเวลา
1. สถานการณ์น้ำ 1.1 ในเขตชลประทาน 1.2 นอกเขตชลประทาน	โครงการชลประทานชุมพร สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร	ทุกวันศุกร์ ภายในเวลา 11.00 น. (มีนาคม - เมษายน) ทุกวันศุกร์ ภายในเวลา 11.00 น.
2. สถานการณ์การเพาะปลูกพืช ฤดูแล้ง	โครงการชลประทานชุมพร/ สนง.เกษตรจังหวัดชุมพร	ทุกวันพุธ (มีนาคม - เมษายน)
3. การปฏิบัติการฝนหลวง	ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคใต้	ทุกวัน ภายในเวลา 11.00 (มีนาคม - เมษายน)
4. การแจ้งเตือน	ทุกส่วนราชการ	เมื่อมีการแจ้งเตือน
5. ผลกระทบด้านการเกษตร 5.1 ด้านพืช 5.2 ด้านประมง 5.3 ด้านปศุสัตว์	สน.เกษตรจังหวัดชุมพร/สนง.เกษตร อำเภอ/ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุราษฎร์ธานี/ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร สนง.ประมงจังหวัดชุมพร/ สนง.ประมงอำเภอ สนง.ปศุสัตว์จังหวัดชุมพร/ สนง.ปศุสัตว์อำเภอ/ศูนย์วิจัยและพัฒนา อาหารสัตว์ชุมพร	ภายใน 24 ชั่วโมง เมื่อเกิดภัย และปรับปรุงข้อมูล ทุกวันศุกร์ภายในเวลา 15.00 น.
6. ข้อพิพาท	สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพร	ภายใน 24 ชั่วโมง เมื่อเกิดภัย

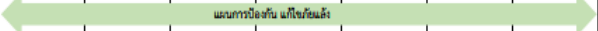
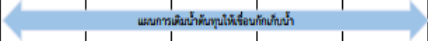
15. บัญชียานพาหนะ เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้

จากแนวทางดำเนินการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ในช่วงก่อนเกิดภัย เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction) ในเรื่องของการเตรียมความพร้อม (Preparedness) เครื่องมือ อุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตต่างๆ โดยในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2568 - เมษายน 2569 มีความเสี่ยงที่จะเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ 2 ภัย ได้แก่ ภัยแล้ง และอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดชุมพร ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้เตรียมความพร้อมเครื่องมือ อุปกรณ์ ปัจจัยการผลิต และอื่นๆ ดังนี้

บัญชีทรัพยากรเพื่อการเผชิญเหตุจังหวัดชุมพร

ลำดับที่	ยานพาหนะ	จำนวน/ หน่วย	หน่วยงาน/ที่ตั้ง	เบอร์โทรศัพท์
1	รถยนต์ ขับเคลื่อน 2 ล้อ	1	สนง.เกษตรจังหวัดชุมพร เลขที่ 175 ม.9 ต.วังไผ่ อ.เมือง ชุมพร จ.ชุมพร 86000	0 7759 6658
		2	สนง.เกษตรและสหกรณ์ จ.ชุมพร ศาลากลางจังหวัดชุมพร ต.นาชะอัง อ.เมืองชุมพร จ.ชุมพร 86000	0 7750 6989
		2	สนง.หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เขต 5 จังหวัดชุมพร เลขที่ 13 ม.4 ต.สลุย อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร 86140	0 7761 1045
		3	สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์ชุมพร 205/10 หมู่ที่ 1 ต.นาชะอัง อ.เมืองชุมพร จ.ชุมพร	0 7750 1055
		1	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร เลขที่ 345 ม.4 ต.สลุย อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร 86140	0 7761 1025
2	รถยนต์ ขับเคลื่อน 5 ล้อ	1	สนง.หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เขต 5 จังหวัดชุมพร เลขที่ 13 ม.4 ต.สลุย อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร 86140	0 7750 1055
		2	สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์ชุมพร 205/10 หมู่ที่ 1 ต.นาชะอัง อ.เมืองชุมพร จ.ชุมพร	0 7750 1055
		8	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร เลขที่ 345 ม.4 ต.สลุย อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร 86140	0 7761 1025
3	รถแทรกเตอร์	2	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร เลขที่ 345 ม.4 ต.สลุย อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร 86140	0 7761 1025
4	รถบรรทุก 6 ล้อ	1	ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร เลขที่ 22/1 ม.6 ต.ขุนกระโทก อ.เมืองชุมพร จ.ชุมพร 86000	0 7765 8669
		1	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร เลขที่ 345 ม.4 ต.สลุย อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร 86140	0 ๗๗61 1025
5	เครื่องสูบน้ำ 14 นิ้ว	24	โครงการชลประทานชุมพร ต.นาชะอัง อ.เมืองชุมพร จ.ชุมพร 86000	0 7765 8283
6	เครื่องผลักดันน้ำ	72	โครงการชลประทานชุมพร ต.นาชะอัง อ.เมืองชุมพร จ.ชุมพร 86000	0 7765 8283
7	รถบรรทุกน้ำ	1	โครงการชลประทานชุมพร ต.นาชะอัง อ.เมืองชุมพร จ.ชุมพร 86000	0 7765 8283
8	เรือท้องแบน พร้อมเครื่องยนต์	1	โครงการชลประทานชุมพร ต.นาชะอัง อ.เมืองชุมพร จ.ชุมพร 86000	0 7765 8283
9	เรือยางพร้อม เครื่องยนต์	3	ศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงทะเล	0 7752 1450
		3	ศูนย์บริหารจัดการประมงทะเลภาคใต้ตอนบน	0 7752 1450
10	เรือเร็วตรวจการณ์/ กู้ภัยทางทะเล	5	ศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงทะเล	0 7752 1450

แผนการตั้งหน่วยปฏิบัติการฝนหลวง ประจำปีงบประมาณ 2569

แผนการตั้งหน่วยปฏิบัติการฝนหลวง ประจำปีงบประมาณ 2569														
ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวง	เป้าหมาย จำนวนเขื่อน (จ./เขื่อน)	ปี 2568			ปี 2569									จำนวนวันตั้งหน่วยฯ ปฏิบัติงานตามแผน
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
														
														
ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคเหนือ	7/6													
➔ หน่วยฯ ดาก									CASA 2 , CARAVAN 2					183
ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคเหนือ (ตอนล่าง)	8/2													
➔ หน่วยฯ พิชญโลก									CASA 4					214
ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคกลาง	14/5													
➔ หน่วยฯ ลพบุรี											CASA 2		61	
➔ หน่วยฯ กาญจนบุรี									CARAVAN 3					214
ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	10/5													
➔ หน่วยฯ ขอนแก่น									CN 1 , L410 2					183
ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนล่าง)	10/8													
➔ หน่วยฯ นครราชสีมา									CASA 2 , ALU 2 , BT 1					183
ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคตะวันออก	8/10													
➔ หน่วยฯ ระยอง									CARAVAN 3					214
ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคใต้ตอนบน	8/2													
➔ หน่วยฯ หัวหิน ประจวบคีรีขันธ์									CARAVAN 3					214
ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคใต้	12/2													
➔ หน่วยฯ สุราษฎร์ธานี/สงขลา									BT(ทอ.) 1					183
จำนวนหน่วยปฏิบัติการ							4	8	8	8	8	9	9	
จำนวนวันตั้งหน่วยฯ ทั้ง 8 ศูนย์							124	240	248	240	248	279	270	

↔ หน่วยปฏิบัติการฝนหลวง (มีเครื่องบินปฏิบัติงานประจำฐานที่ตั้ง) (ตั้งแต่วันที่ 1 มี.ค.69 - 30 ก.ย. 69)

แผนการตั้งหน่วยตัดแปรสภาพอากาศบรรเทาปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ประจำปีงบประมาณ 2569

แผนการตั้งหน่วยตัดแปรสภาพอากาศ ประจำปีงบประมาณ 2569												
หน่วยปฏิบัติการ	ปี 2568			ปี 2569								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
			แผนการบรรเทาปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (P-M2.5)									
✈ หน่วยฯ ดาก					ขนาดกลาง 1							89
✈ หน่วยฯ พิชญโลก					ขนาดกลาง 1							89
✈ หน่วยฯ ขอนแก่น					ขนาดกลาง 2							61
✈ หน่วยฯ ระยอง			ขนาดเล็ก 3									62
✈ หน่วยฯ หัวหิน ประจวบคีรีขันธ์			ขนาดกลาง 2 / SKA 1									121
จำนวนหน่วยปฏิบัติการ			2	2	3	4	3					
จำนวนวันตั้งหน่วยทั้ง 5 ศูนย์			62	62	84	124	90					

16. ผู้ประสานงานและช่องทางการติดต่อ

16.1 ผู้ประสานงานและช่องทางการติดต่อในระดับส่วนกลาง

หน่วยงาน	โทรศัพท์	โทรสาร
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	0-2281-9959	0-2629-9660
กรมชลประทาน - ศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ - สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา	0-2669-2560 0-2669-5025	0-2243-1098 0-2241-3348
กรมประมง - กองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ	0-2558-0218	0-2558-0218
กรมปศุสัตว์ - กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์	0-2653-4444 ต่อ 2273	0-2653-4928
กรมพัฒนาที่ดิน - กองแผนงาน - กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน	0-2579-0752 0-2579-3504	0-2579-0923 0-2579-3504
กรมวิชาการเกษตร - กองแผนงานและวิชาการ	0-2579-6535 ต่อ 11	0-2940-6342 0-2579-5246
กรมส่งเสริมการเกษตร - กองแผนงาน - กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริการจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร - กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย - ๓๒ -	0-2579-9523 0-2579-3804 0-2940-6190	0-2940-7026 0-2579-3010 0-2940-6190
กรมการข้าว - สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว - สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว	0-2561-2533 0-2561-2182 0-2561-4235	0-2561-2533 0-2561-3624
กรมส่งเสริมสหกรณ์ - กองพัฒนาระบบสนับสนุนการสหกรณ์	0-2282-5848	0-2628-5537
กรมฝนหลวงและการบินเกษตร - กองแผนงาน - กองปฏิบัติการฝนหลวง	0-2109-5100 ต่อ 811 0-2109-5100 ต่อ 410	0-2109-5143
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม - สำนักพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน - สำนักบริหารกองทุน	0-2278-5420 0-2282-9004 ต่อ 1211	0-2278-5420 0-2282-9004 ต่อ 1211
สำนักเศรษฐกิจการเกษตร - ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ	0-2579-8161 0-2579-8247	0-2579-8162
กรมหม่อนไหม - สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีหม่อนไหม	0-2558-7900 ต่อ 7420	0-2558-7900 ต่อ 7420
การยางแห่งประเทศไทย - กองสวัสดิการเกษตรกร	0-2433-2222 ต่อ 245	0-2243-2294

16.2 ผู้ประสานงานและช่องทางการติดต่อ (ส่วนภูมิภาค)

ลำดับ ที่	รายชื่อหน่วยงาน	โทรศัพท์	โทรสาร
1	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพร	0-7750-6381	0-7750-6989
2	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพร	0-7750-3724	0-7750-2611
3	สำนักงานประมงจังหวัดชุมพร	0-7751-1298	0-7750-4823
4	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร	0-7751-1688	0-7750-4621
5	สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร	0-7759-6658	-
6	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร	0-7751-1614	0-7751-1614
7	สำนักงานหม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เขต 5	0-7761-1048	0-7761-1045
8	โครงการชลประทานชุมพร	0-7765-8283	0-7765-8284
9	โครงการก่อสร้างสำนักงานชลประทานที่ 14	0-7765-8784	0-7765-8904
10	สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร	0-7765-3087	-
11	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ชุมพร	0-7761-1048	0-7761-1045
12	ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลชุมพร	0-7752-2006	0-7752-2007
13	ศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุกรรมสัตว์น้ำชุมพร	0-7752-2006-7	-
14	ศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงทะเลชุมพร	0-7752-1450	-
15	ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร	0-7755-6073	0-7755-6026
16	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร	0-7761-1025	0-7761-1025
17	ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ ชุมพร	0-7761-1064	0-7761-1064
18	ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร	0-7765-8669	-
19	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ชุมพร	0-7761-1063	-
20	ด่านกักกันสัตว์ชุมพร	0-7761-3011	0-7761-3011
21	การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดชุมพร	0-7753-4243	-
22	สำนักงานท่าเทียบเรือประมงชุมพร	0-7752-1122	-
23	ด่านตรวจประมงชุมพร	0-7752-2003	-
24	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งชุมพร	0-7765-7092	0-7765-7093

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

คำหมายอากาศเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2568 - กุมภาพันธ์ 2569 (ในส่วนที่เกี่ยวข้องตามบริบทพื้นที่จังหวัดชุมพร)

จากข้อมูลกรมอุตุนิยมวิทยา ได้เผยแพร่ข้อมูลคำหมายอากาศเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2568 - กุมภาพันธ์ 2569 ในภาพรวมของประเทศไทย โดยสามารถสรุปข้อมูลที่สำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรในพื้นที่ของจังหวัดชุมพรได้ดังต่อไปนี้

1. คำหมายลักษณะอากาศของภาคใต้ โดย ตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคม ถึงต้นเดือนมกราคม มีฝนตกชุกหนาแน่น โดยเฉพาะฝั่งตะวันออกตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไป ซึ่งจะมีฝนฟ้าคะนอง ร้อยละ 60 - 80 ของพื้นที่ กับมีฝนตกหนักหลายพื้นที่และหนักมากในบางแห่งซึ่งอาจก่อให้เกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และน้ำล้นตลิ่งในบางแห่ง สำหรับคลื่นลมบริเวณอ่าวไทยจะมีกำลังแรงเป็นระยะๆ ในบางช่วงจะมีคลื่นสูง 2 - 4 เมตร ส่วนทะเลอันดามันจะมีคลื่นสูง 1 - 2 เมตร เนื่องจากมีมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมอ่าวไทยและภาคใต้ และมีกำลังแรงเป็นระยะๆ โดยเฉพาะในช่วงเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม ประกอบกับในบางช่วงจะมีร่องมรสุมพาดผ่านภาคใต้ นอกจากนี้ ในบางช่วง มักจะมีหย่อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงหรือพายุหมุนเขตร้อน เคลื่อนตัวเข้ามาใกล้หรือเคลื่อนผ่านภาคใต้ จากนั้นจนถึงปลายเดือนกุมภาพันธ์ ฝนจะลดลง เนื่องจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมอ่าวไทยและภาคใต้มีกำลังอ่อนลง และเริ่มเปลี่ยนเป็นลมตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุมแทน

2. สภาวะอากาศที่มีผลกระทบต่อการเกษตร สามารถสรุปผลกระทบที่สำคัญ รายละเอียดเบื้องต้นและคำแนะนำได้ดังนี้

ผลกระทบ	รายละเอียดเบื้องต้น และคำแนะนำ
1. ผลกระทบต่อการเกษตร โดยทั่วไป	ในช่วงฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ฝั่งตะวันออกซึ่งเป็นด้านรับลมมรสุมดังกล่าว จะมีปริมาณและการกระจายของฝนมากกว่าทางภาคใต้ฝั่งตะวันตก ประกอบกับ ร่องความกดอากาศต่ำได้เคลื่อนลงมาพาดผ่านภาคใต้ทำให้ภาคใต้มีฝนตกหนักถึงหนักมาก บางพื้นที่ ซึ่งอาจทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และน้ำล้นตลิ่ง เกษตรกรควรระวังอันตรายและป้องกันความเสียหายจากสภาวะดังกล่าว โดย • ขุดลอกคูคลองและดูแลทางระบายน้ำอย่าให้ตันเขินติดขัด ตลอดจนขุดลอกสันดอนปากแม่น้ำให้น้ำสามารถไหลออกทะเลได้สะดวก เพื่อป้องกันน้ำเอ่อล้นท่วมพื้นที่เพาะปลูก อาคารบ้านเรือน และโรงเก็บพืชผลทางการเกษตร • ควรจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ยังชีพ เช่น ข้าวสาร อาหารแห้ง และยารักษาโรค เป็นต้น ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ 2-3 วันหากการคมนาคมถูกตัดขาด • ในช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือมีกำลังแรง คลื่นลมบริเวณอ่าวไทยจะมีกำลังแรงขึ้น เกษตรกรที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งควรระวังและป้องกันความเสียหายจากคลื่นลมแรงพัดเข้าหาฝั่ง ส่วนชาวเรือและชาวประมงควรเพิ่มความระมัดระวังในการเดินเรือ และในช่วงที่ทะเลมีคลื่นจัด เรือเล็กควรออกจากฝั่ง
2. ผลกระทบต่อสัตว์เลี้ยงและสัตว์น้ำ	ในช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือมีกำลังแรง และร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านทำให้ภาคใต้ฝั่งตะวันออกมีฝนตกชุกกับมีฝนตกหนักถึงหนักมาก ซึ่งอาจทำให้เกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลากและน้ำล้นตลิ่ง • เกษตรกรควรอพยพสัตว์เลี้ยงไปไว้ในพื้นที่สูงน้ำท่วมไม่ถึง พร้อมทั้งจัดเตรียมอาหารสัตว์และระบบส่งส่วยยามค่ำคืนเอาไว้พร้อมใช้งาน รวมทั้งไม่ควรปล่อยให้สัตว์เลี้ยงอยู่ในที่ชื้นแฉะเป็นเวลานาน เพราะจะทำให้สัตว์เลี้ยงอ่อนแอและเป็นโรคได้ง่าย

ผลกระทบ	รายละเอียดเบื้องต้น และคำแนะนำ
	● ผู้ที่เลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งควรระวังและป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หากสัตว์น้ำที่เลี้ยงโตได้ขนาดควรทยอยกับขายไปก่อนบางส่วน เพื่อลดอัตราเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และในช่วงที่มีฝนตกหนักถึง หนักมากทำให้น้ำจืดไหลลงทะเลมากส่งผลให้สภาพน้ำเปลี่ยนอาจส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำที่เลี้ยงบริเวณชายฝั่งได้ เกษตรกรควรระวังและป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น
3. ผลกระทบต่อไม้ผล	ภาคใต้ฝั่งตะวันออกซึ่งเป็นด้านรับลมมรสุม ดังกล่าวจะมีปริมาณและการกระจายของฝนมากกว่าทางภาคใต้ฝั่งตะวันตกก็มีฝนตกหนักได้บางพื้นที่ โดยเฉพาะ ในช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือมีกำลังแรง และร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านมีกำลังแรง หรือมีหย่อมความกด อากาศต่ำเคลื่อนตัวเข้ามาสู่ภาคใต้ฝั่งตะวันออกทำให้มีฝนตกหนักถึงหนักมากได้ เกษตรกรควรระวังอันตรายและป้องกันความเสียหายจากสภาวะดังกล่าว โดย ● ขุดลอกคูคลองและทำทางระบายน้ำออกจากพื้นที่เพาะปลูก รวมทั้ง ขุดลอกสันดอนปากแม่น้ำ ทำให้น้ำสามารถระบายได้สะดวก ป้องกันน้ำเอ่อล้นเข้าท่วมสวนผลไม้สำหรับในช่วงที่มีฝนตก ติดต่อกันทำให้ดินและอากาศมีความชื้นสูง ● เกษตรกรควรระวังและป้องกันการระบาดของโรคพืชที่เกิดจากเชื้อรา เช่น โรครากเน่าโคนเน่า โรคใบติดในทุเรียน และโรคราสีชมพูในลองกอง เป็นต้น โดยดูแลสวนให้โปร่ง อากาศถ่ายเทได้ สะดวก แสงแดดส่องได้ทั่วถึง เพื่อลดความชื้นสะสมภายในบริเวณสวน ● ส่วนไม้ผลที่อยู่ในระยะเจริญเติบโต ขาวสวน ควรตัดแต่งกิ่งให้ทรงพุ่มโปร่ง แสงแดดส่องได้ทั่วถึง ป้องกันและลดความรุนแรงของโรคพืชที่เกิดจากเชื้อรา นอกจากนี้ สวนผลไม้ที่อยู่ในที่ลุ่ม เกษตรกรไม่ควรปล่อยให้น้ำท่วมขังบริเวณโคนต้นไม้ผลนานเกิน 7 วัน เพราะจะทำให้รากขาด อากาศต้นพืชตายได้ ● สำหรับในระยะปลายฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ปริมาณและการกระจายของฝนจะลดลงโดย เริ่มจากทางตอนบนของภาคใต้ฝั่งตะวันออก เกษตรกรควรกักเก็บน้ำเอาไว้เพื่อจะได้มีน้ำใช้ในสวนผลไม้ช่วงฤดูร้อน
4. ผลกระทบต่อกาแฟและยางพารา	1. เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟควรระวังและป้องกันโรคพืชที่เกิดจากเชื้อรา เช่น โรคราสนิม และโรครากขาว เป็นต้น เกษตรกรควรหมั่นสังเกตหากพบโรคดังกล่าวควรจัดการก่อนจะระบาดไปสู่ต้นอื่นๆ 2. เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราควรระวังและป้องกันการระบาดของโรคพืชที่เกิดจากเชื้อรา เช่น โรคใบยางร่วง โรคหน้ากริดยาง และโรคราสีชมพู เป็นต้น โดยดูแลสวนยางพาราให้โปร่งอากาศถ่ายเทได้สะดวก เพื่อลดความชื้นสะสมภายในสวน ป้องกันและลดความรุนแรงของโรคพืชที่เกิดจากเชื้อรา รวมทั้งกำจัดวัชพืชในสวนยางให้โล่งเตียน เพื่อป้องกันการแย่งธาตุอาหารจากต้นยางพาราที่ปลูก และทำให้บริเวณสวนไม่อับชื้นจนเป็นแหล่งสะสมของโรค โดยเฉพาะโรคที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโรรา ซึ่งมีระบาดในช่วงฤดูฝนที่มีความชื้นสูง ทำให้ต้นยางเสียหาย ผลผลิตลดลง สำหรับในบางช่วงที่มีฝนตกหนักมากหรือฝนตกหนักติดต่อกันอาจเกิดสภาวะน้ำท่วม โดยเฉพาะสวนยางพาราที่อยู่ในที่ลุ่ม เกษตรกรควรระบายน้ำออกจากสวนอย่าให้น้ำขังในแปลงปลูกยางพาราเป็นเวลานาน เพราะจะทำให้รากพืชเน่าต้นตายได้ และควรหมั่นสังเกตหากพบต้นที่เป็นโรค ควรรักษาไม่ควรปล่อยทิ้งไว้เพราะอาจทำให้เชื้อโรคลุกลามไปยังต้นอื่น ๆ ได้
5. ผลกระทบต่อพืชไร่ ไม้ดอก และพืชผัก	สำหรับทางภาคใต้จะเป็นช่วงมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันออกซึ่งเป็นด้านรับลมจะมีปริมาณและการกระจายของฝนมากกว่าทางฝั่งตะวันตกก็จะมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางพื้นที่ เกษตรกรจึงควรดูแลและระบายน้ำในพื้นที่เพาะปลูกให้มีประสิทธิภาพ โดยขุดลอกคูคลองระบายน้ำอย่าให้ต้นเขินและติดขัด น้ำไหลได้สะดวก เพื่อป้องกันน้ำขังในแปลงปลูกพืชนานทำให้รากพืชเน่า ต้นพืชตายได้และในช่วงที่มีฝนตกติดต่อกันดินและอากาศมีความชื้นสูง เกษตรกรควรระวังการระบาดของโรคพืชที่เกิดจากเชื้อรา โดยดูแลแปลงปลูกให้โปร่ง อากาศถ่ายเทได้สะดวก แสงแดดส่องได้ทั่วถึง เพื่อลดความชื้นสะสมในพื้นที่เพาะปลูก ป้องกันและลดความรุนแรงของโรคเชื้อรา

ระดับพื้นที่

- การสำรวจความเสียหาย**
ก.ช.ภ.จ.
30 วัน นับแต่วันที่เกิดภัย
→ ก.ช.ภ.จ. พิจารณา
- ก.ช.ภ.จ. พิจารณา**
40 วัน นับแต่วันที่เกิดภัย
→ เกษตรอำเภอ / ประมงอำเภอ / ปศุสัตว์อำเภอ จัดทำรายละเอียดนำเสนอ ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.โก. พิจารณาให้ความเห็นชอบให้ใช้เงินทดรองราชการในอำนาจผู้ว่าหรือเสนอให้ขอรับการสนับสนุนจากส่วนกลาง หรือส่วนกลาง
- ก.ช.ภ.จ. พิจารณา**
10 วัน นับแต่วันที่ผ่านการพิจารณา ก.ช.ภ.จ.
→ สนง.เกษตร/ประมง / ปศุสัตว์ / จังหวัด เสนอกรมต้นสังกัด
- กรมเสนอกระทรวง**
10 วัน นับแต่วันที่ผ่านการพิจารณา ก.ช.ภ.จ.
→ กรมเสนอกระทรวง

ระดับส่วนกลาง

- รมว.ฯ ให้ความเห็นชอบในการเสนอของบกลาง**
กรณีเลขระยะเวลาฉุกเฉิน (ภายใน 3 เดือน นับแต่วันที่เกิดภัย)
- กลสท./กปม./กปค. ตรวจสอบเอกสาร**
- ผู้ว่าการสำนักงานประมาณวงเงินไม่เกิน 10 ล้านบาท**
- คณะกรรมการพิจารณากระทรวง**
6 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากกรม
- กรณีไม่เกินระยะเวลาฉุกเฉิน ปลัดฯ มีอำนาจอนุมัติเงินทดรองฯ ภายใน วงเงิน 50 ล้านบาท**

คณะรัฐมนตรี

- นายกรัฐมนตรี วงเงินไม่เกิน 100 ล้านบาท**
- รัฐมนตรีช่วยวงเงินไม่เกิน 100 ล้านบาท**
- ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ วงเงินไม่เกิน 10 ล้านบาท**

ประกาศเขตฯ ภัย

หมายเหตุ:

- ก.ช.ภ.จ.: คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด
- ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.โก.: คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ / กิ่งอำเภอ
- กข ๐๑ : แบบยื่นความจำนงค์ขอรับการช่วยเหลือ
- กข ๐๒ : แบบประมวลรวบรวมความเสียหายและการช่วยเหลือ(ระดับหมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ)
- กข ๐๓ : แบบคำขอจัดสรรงบประมาณฯ
- กข ๐๔ : เอกสารหนังสือสำคัญรับเงิน

ภาคผนวก 2

หน้า ๑

เล่ม ๑๔๒ ตอนพิเศษ ๓๕๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

ระเบียบกระทรวงการคลัง

ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

พ.ศ. ๒๕๖๘

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ ออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๔ ระเบียบนี้ไม่ใช่บังคับกับการจ่ายเงินอุดหนุนราชการตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นในการรักษาความมั่นคงของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“ภัยพิบัติ” หมายความว่า สาธารณภัยอันได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง ภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ภัยจากลูกเห็บ ภัยอันเกิดจากไฟฟ้า ภัยที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของสัตว์หรือแมลง หรือศัตรูพืชทุกชนิด หรือพืชทุกชนิด ภัยอันเกิดจากโรคที่แพร่หรือระบาดในมนุษย์ อากาศหนาว ภัยสงคราม และภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย กองกำลังจากนอกประเทศ ตลอดจนภัยอื่น ๆ ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติหรือมีบุคคลหรือสัตว์ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน

“ฉุกเฉิน” หมายความว่า เกิดขึ้นโดยปัจจุบันทันด่วนหรือเป็นที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในเวลาอันใกล้และจำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยฉับพลัน

“ผู้ประสบภัยพิบัติ” หมายความว่า ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน แต่ไม่รวมถึงส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ

“การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร” ให้หมายความรวมถึง การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการปศุสัตว์และด้านการประมงด้วย

“การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในระยะสั้น เพื่อให้ผู้ประสบภัยพิบัตินั้นสามารถช่วยเหลือตนเองได้

เช่น การให้ความช่วยเหลือเด็ก ผู้สูงอายุ หรือคนพิการซึ่งหัวหน้าครอบครัวเสียชีวิต พิกัดหรือบาดเจ็บจากภัยพิบัติ การขนย้ายครอบครัว และการส่งเสริมอาชีพระยะสั้นแก่ครอบครัวของผู้ประสบภัยพิบัติ ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำและการส่งต่อให้แก่หน่วยงานผู้มีความรู้ที่รับผิดชอบ อันเป็นการจำเป็นเพื่อให้การดำรงชีวิตเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

“การให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านกายและจิต ซึ่งประกอบด้วยการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันและควบคุมโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพและการสาธารณสุขที่จำเป็น เพื่อให้การดำรงชีวิตเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

“ในเชิงป้องกันหรือยับยั้ง” หมายความว่า การดำเนินการใดที่จำเป็นต้องกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสถานการณ์ภัยพิบัติที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในเวลาอันใกล้ และจำเป็นต้องรีบดำเนินการป้องกันและยับยั้งภัยพิบัติดังกล่าวโดยฉับพลัน เพื่อลดผลกระทบจากภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น ซึ่งหากไม่ดำเนินการป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติดังกล่าวอาจส่งผลก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน

ข้อ ๖ ให้ปลัดกระทรวงการคลังรักษาการตามระเบียบนี้และมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๗ การปฏิบัติในกรณีใดที่ระเบียบนี้ไม่ได้กำหนดไว้ หรือการยกเว้นการปฏิบัติในกรณีใดตามระเบียบนี้ให้ส่วนราชการขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

หมวด ๑

เงินอุดหนุนราชการ

ข้อ ๘ ให้ส่วนราชการมีวงเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในระหว่างที่ยังไม่ได้รับงบประมาณรายจ่าย ดังนี้

(๑) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี	๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท
(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม	๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท
(๓) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท
(๔) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท
(๕) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย	๕๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท
(๖) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท
(๗) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท
(๘) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด แห่งละ	๕๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท

ในการนี้ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมมีอำนาจจัดสรรเงินอุดหนุนราชการตาม (๒) แก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมตามความจำเป็นและเหมาะสม และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจจัดสรรเงินอุดหนุนราชการตาม (๘) แก่อำเภอหรือกิ่งอำเภอตามความจำเป็นและเหมาะสม ซึ่งแต่ละแห่งต้องมีวงเงินไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็น จะจัดสรรเพิ่มเติมให้อีกก็ได้และให้แจ้งกระทรวงการคลังทราบด้วย

กรณีเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจอนุมัติให้ส่วนราชการอื่นมีวงเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินได้ตามความเหมาะสมจำเป็น และกรณีที่มีวงเงินอุดหนุนราชการไม่พอ ให้ส่วนราชการดังกล่าวหรือส่วนราชการตามวรรคหนึ่งสามารถขอขยายวงเงินอุดหนุนราชการเพิ่มโดยตรงต่อกระทรวงการคลังได้ แล้วให้รายงานการอนุมัติดังกล่าวให้นายกรัฐมนตรีทราบ

ข้อ ๙ การอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการภายในวงเงินตามข้อ ๘ ให้เป็นอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

- (๑) นายกรัฐมนตรี สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๑)
- (๒) ปลัดกระทรวงกลาโหม สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๒)
- (๓) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๓)
- (๔) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๔)
- (๕) ปลัดกระทรวงมหาดไทย สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๕)
- (๖) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๖)
- (๗) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๗)

(๘) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๘) เว้นแต่การอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการของอำเภอหรือกิ่งอำเภอภายในวงเงินที่จัดสรรให้ ให้เป็นอำนาจของนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี

ผู้มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการตามวรรคหนึ่ง อาจมอบหมายให้บุคคลอื่นซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการแทนตนก็ได้

ในกรณีที่มีเหตุอันควรคาดหมายได้ว่าจะเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในจังหวัดใดและมีความจำเป็นต้องเตรียมเงินสดไว้เพื่อใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในวันหยุดราชการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นมีอำนาจเบิกเงินอุดหนุนราชการตามข้อ ๘ (๘) ไว้เพื่อสำรองจ่ายได้ตามความเหมาะสมจำเป็นและเมื่อภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินสิ้นสุดลงให้นำเงินที่เหลือส่งคืนคลัง

ข้อ ๑๐ ให้ส่วนราชการตามข้อ ๘ ยุติการอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ในกรณีใดกรณีหนึ่งที่เกิดขึ้นก่อน ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อส่วนราชการตามข้อ ๘ ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติแล้ว

(๒) เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือตามประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

(๓) มีการประกาศยุติการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจากอภิไคกรรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี

หมวด ๒

คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

ข้อ ๑๑ ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับอำเภอหรือกิ่งอำเภอคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ” เรียกโดยย่อว่า “ก.ช.ภ.อ.” หรือ “คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกิ่งอำเภอ” เรียกโดยย่อว่า “ก.ช.ภ.กอ.” แล้วแต่กรณี ประกอบด้วยนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทนไม่เกินสี่คน ผู้แทนกระทรวงกลาโหมหนึ่งคน ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอนั้นหนึ่งคน เป็นกรรมการ และปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มหรือฝ่ายความมั่นคง เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๑๒ ให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและกลั่นกรองการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในด้านต่าง ๆ ตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้สำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

(๒) พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๓) ประสานงานและร่วมดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกับ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. อื่นในกรณีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในหลายอำเภอหรือหลายกิ่งอำเภอ

(๔) รายงานผลการสำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่และการแก้ไขความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ให้ ก.ช.ภ.จ. ทราบหรือเพื่อพิจารณาดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่อไป

(๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามที่ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. มอบหมาย แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๓ ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับจังหวัดคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด” เรียกโดยย่อว่า “ก.ช.ภ.จ.” ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ปลัดจังหวัด พาณิชย์จังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ผู้แทนกระทรวงกลาโหมหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข

หนึ่งคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งคน ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ไม่เกินสี่คน สภาอุตสาหกรรมจังหวัด หรือประธานหอการค้าจังหวัดหรือผู้แทนในเขตจังหวัดนั้นหนึ่งคน เป็นกรรมการ และหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๑๔ ให้ ก.ช.ภ.จ. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและกลั่นกรองการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านต่าง ๆ ตามที่ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. เสนอ

(๒) พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๓) พิจารณาอนุมัติค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติสำหรับส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่มีวงเงินอุดหนุนจากราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน แต่จำเป็นต้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามมติของ ก.ช.ภ.จ.

(๔) ประสานงานและร่วมดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกับ ก.ช.ภ.จ. อื่น ในกรณี ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้นในหลายจังหวัด

(๕) รายงานความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในจังหวัด การแก้ไขความเดือดร้อน เฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบหรือเพื่อพิจารณา ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่อไป

(๖) พิจารณาประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินร่วมกับ ผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้อ ๑๕ การประชุมคณะกรรมการตามข้อ ๑๑ หรือข้อ ๑๓ ต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุม ลงคะแนนเสียงอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

หมวด ๓

การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

ข้อ ๑๖ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวางหลักเกณฑ์ สำหรับส่วนราชการในการดำเนินการช่วยเหลือโดยเร่งด่วนตามความจำเป็นและเหมาะสม เมื่อเกิดภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉินขึ้นในท้องที่หนึ่งท้องที่ใด โดยมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติ แต่มิได้มุ่งหมายที่จะชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ใด

ข้อ ๑๗ การใช้จ่ายเงินอุดหนุนจากราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามระเบียบนี้ ต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนหรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม

อันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า โดยไม่สามารถใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อสร้างสิ่งก่อสร้างหรือสาธารณูปโภคที่ถาวรหรือก่อสร้างใหม่ได้

ข้อ ๑๘ เมื่อเป็นที่คาดว่าจะเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในเวลาอันใกล้และจำเป็นต้องรีบดำเนินการโดยฉับพลัน ให้ส่วนราชการดังต่อไปนี้อาจใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการในเชิงป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินนั้นได้โดยไม่ต้องประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ภายในวงเงินไม่เกิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๑) ในกรณีกรุงเทพมหานคร ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงิน

(๒) ในกรณีจังหวัดอื่น ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดโดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงิน

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วแต่ยังไม่สามารถป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินดังกล่าวได้ ก็ให้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินโดยให้ดำเนินการตามข้อ ๒๐

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่ใช้บังคับกับการป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของสัตว์ หรือแมลง หรือศัตรูพืชทุกชนิด หรือพืชทุกชนิด ทั้งนี้ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการตามข้อ ๑๙

ข้อ ๑๙ การป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน หรือการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจากภัยที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของสัตว์ หรือแมลง หรือศัตรูพืชทุกชนิด หรือพืชทุกชนิด ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ใช้จ่ายจากงบประมาณของหน่วยงานก่อน เมื่อไม่สามารถป้องกันได้ และเกิดโรคหรือการแพร่ระบาดแล้ว และงบประมาณไม่เพียงพอ อาจใช้จ่ายจากเงินอุดหนุนราชการตามข้อ ๘ (๔) ได้

ข้อ ๒๐ เมื่อภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการประกาศให้ท้องที่นั้นเป็นเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเกิดในกรุงเทพมหานคร ให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๒) กรณีเกิดในจังหวัดอื่น ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดร่วมกับ ก.ช.ภ.จ.

การประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินต้องกำหนดพื้นที่และระยะเวลาของการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัตินั้นด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ในการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในจังหวัดอื่น ๆ หากไม่สามารถประชุม ก.ช.ภ.จ. ได้ทันเวลาที่ และผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าความเสียหายดังกล่าว

เป็นไปตามระเบียบนี้ ก็ให้มีอำนาจพิจารณาประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปก่อนได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจาก ก.ช.ภ.จ.

ข้อ ๒๑ เมื่อได้มีการประกาศตามข้อ ๒๐ แล้ว ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในหมวดนี้

ข้อ ๒๒ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทุกด้าน เว้นแต่การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร หรือการให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการตามข้อ ๘ (๓) (๔) และ (๖) แล้วแต่กรณี

(๒) กรณีส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งไม่มีวงเงินทศรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินได้รับการร้องขอให้ช่วยเหลือ หรือถูกสั่งการให้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้ขอรับการสนับสนุนจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เว้นแต่การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร หรือการให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการตามข้อ ๘ (๓) (๔) และ (๖) แล้วแต่กรณี

(๓) กรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีหรือสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทยให้การสนับสนุนเงินทศรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินแก่ส่วนราชการตามข้อ ๘ (๓) (๔) (๖) และ (๗) โดยไม่ต้องให้ส่วนราชการดังกล่าวขอรับการสนับสนุนก่อนได้

(๔) กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติและกระทรวงกลาโหมได้รับการร้องขอหรือถูกสั่งการ หน่วยงานดังกล่าวสามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้โดยตรง

ข้อ ๒๓ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในจังหวัดอื่น ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี ดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามมติของ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. แล้วแต่กรณี ภายในวงเงินทศรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดสรรให้ และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติมากกว่าวงเงินที่ได้รับจัดสรร ให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอขอรับการสนับสนุนโดยตรงจากจังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติการจ่ายเงินทศรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินของจังหวัดเพื่อสนับสนุนการดังกล่าวหรือดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามมติของ ก.ช.ภ.จ

ในกรณีที่ไม่สามารถประชุม ก.ช.ภ.อ. ก.ช.ภ.กอ. หรือ ก.ช.ภ.จ. แล้วแต่กรณี ได้ทันวันที่ ถ้านายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี เห็นว่าความเสียหายดังกล่าวเป็นไปตามระเบียบนี้ ก็ให้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติการให้ความช่วยเหลือไปก่อนได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการดังกล่าว

(๒) ในกรณีส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งไม่มีวงเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินได้รับการร้องขอให้ช่วยเหลือ หรือถูกสั่งการให้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้ขอรับการสนับสนุนจากจังหวัด

(๓) ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี ได้รับการร้องขอหรือถูกสั่งการ ให้หน่วยงานดังกล่าวสามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้โดยตรง และรายงานให้ ก.ช.ภ.อ. ก.ช.ภ.ก. หรือ ก.ช.ภ.จ. ทราบต่อไป เว้นแต่ในกรณีการให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะและสิ่งอื่น ๆ เพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้โดยไม่ต้องร้องขอ

(๔) ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือกระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจโอนเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้แก่จังหวัดเพื่อใช้ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้ตามภารกิจของส่วนราชการเจ้าของเงิน โดยไม่ต้องให้จังหวัดขอรับการสนับสนุนก่อนได้

(๕) ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจโอนเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้แก่จังหวัดโดยไม่ต้องให้จังหวัดขอรับการสนับสนุนก่อนได้

การโอนเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้แก่จังหวัด ให้ดำเนินการตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ ๒๔ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงกลาโหมทั้งในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม หรือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างกระทรวงกลาโหม กรุงเทพมหานคร กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังและสำนักงบประมาณ เพื่อให้ความช่วยเหลือเป็นไปโดยทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อนกัน

การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงกลาโหมกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ ๒๕ การขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือตามข้อ ๒๒ และข้อ ๒๓ ให้ทำเป็นหนังสือ ซึ่งอย่างน้อยให้มีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ประเภทของภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน
- (๒) วัน เดือน ปีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และวัน เดือน ปีที่เกิดความเสียหาย
- (๓) สถานที่เกิดเหตุ (ให้ระบุชื่อถนน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ)
- (๔) จำนวนผู้ประสบภัยพิบัติโดยประมาณ

(๕) ความเสียหายโดยประมาณ เช่น จำนวนบ้านเรือนที่เสียหาย ทรัพย์สินที่เสียหายรวมทั้งมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยประมาณ จำนวนผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต เป็นต้น

(๖) การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

(๗) ความต้องการในการขอรับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือ

กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนไม่อาจขอรับการสนับสนุนเป็นหนังสือได้ ให้ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือโดยเครื่องมือสื่อสารใด ๆ หรือโดยวิธีอื่นใดและให้ยืนยันเป็นหนังสือในภายหลังโดยด่วนที่สุด

การขอรับการสนับสนุนระหว่างส่วนราชการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ส่วนราชการทำสัญญายืมเงินตามระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๒๖ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้ส่วนราชการประสานงานระหว่างส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐด้วยกันกับเอกชนและองค์กรการกุศลที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ความช่วยเหลือเป็นไปโดยทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อนกัน

หมวด ๔

การจ่ายและการชดใช้เงินทดรองราชการ

ข้อ ๒๗ การจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด

หากมีความจำเป็นต้องจ่ายนอกเหนือหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลังก่อน

ข้อ ๒๘ เมื่อผู้มีอำนาจตามข้อ ๙ อนุมัติการจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินแล้ว ให้ส่วนราชการตามข้อ ๘ เบิกเงินจากคลังเป็นเงินทดรองราชการเพื่อจ่ายไปพลางก่อนตามที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ ๒๙ ในการจ่ายเงินรายใด ผู้รับเงินมิได้ออกใบเสร็จรับเงินให้ไว้เป็นหลักฐานหรือมิได้ลงลายมือชื่อไว้ในหลักฐานการรับเงินที่ใช้เป็นหลักฐานการจ่ายเงินของทางราชการ ให้ผู้รับเงินลงชื่อรับเงินในใบสำคัญรับเงินเพื่อใช้เป็นหลักฐานการจ่าย

ข้อ ๓๐ กรณีส่วนราชการตามข้อ ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ได้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปแล้ว ให้ดำเนินการขอรับโอนงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการ ดังนี้

(๑) รวบรวมใบสำคัญและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงิน พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารหลักฐานดังกล่าว และจัดส่งให้กรมบัญชีกลางภายในหกสิบวันทำการนับแต่วันที่ได้รับเงินจากคลัง เมื่อกรมบัญชีกลางได้รับใบสำคัญและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินแล้ว ให้ดำเนินการตรวจสอบเอกสารหลักฐานดังกล่าว เมื่อถูกต้องครบถ้วนแล้วให้เบิกงบประมาณรายจ่าย

โดยวิธีเบิกหักผลส่งเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการให้แก่ส่วนราชการโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้กรมบัญชีกลางตรวจสอบการใช้จ่ายเงินทดรองราชการของส่วนราชการตามข้อ ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๒) เมื่อได้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปแล้ว ให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินซึ่งผู้มีอำนาจอนุมัติรับรองและเก็บหลักฐานใบสำคัญรับเงินต้นฉบับไว้ที่ส่วนราชการนั้น เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ

ข้อ ๓๑ กรณีส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ได้รับการสนับสนุนหรือได้รับโอนเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินจากส่วนราชการตามข้อ ๘ ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐดังกล่าวส่งใบสำคัญและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินมายังส่วนราชการเจ้าของเงินภายในหกสิบวันทำการนับแต่วันที่ได้รับเงินจากคลัง และให้ส่วนราชการเจ้าของเงินดำเนินการตามวิธีการในข้อ ๓๐ ทั้งนี้ ระยะเวลาในการดำเนินการขอรับโอนงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการจะต้องเสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันทำการ

กรณีกระทรวงกลาโหมได้จัดสรรเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้แก่หน่วยงานในสังกัด หรือกรณีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดจะขอรับโอนงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการ ให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมหรือสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดส่งใบสำคัญและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินมายังสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงกลาโหม หรือกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แล้วแต่กรณี ภายในหกสิบวันทำการนับแต่วันที่ได้รับเงินจากคลัง และให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม หรือกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดำเนินการตามวิธีการในข้อ ๓๐ ทั้งนี้ ระยะเวลาในการดำเนินการขอรับโอนงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการจะต้องเสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันทำการ โดยเมื่อสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดส่งใบสำคัญและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินมายังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้ว ให้สำเนาหนังสือแจ้งสำนักงานคลังจังหวัดทราบด้วย เพื่อให้สำนักงานคลังจังหวัดตรวจสอบ

ทั้งนี้ ให้สำนักงานคลังจังหวัดตรวจสอบการใช้จ่ายเงินทดรองราชการของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในเดือนสิงหาคมและกันยายน และได้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปแล้ว แต่ไม่สามารถขอรับโอนงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการในปีงบประมาณได้ทัน ให้นำไปขอรับโอนงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในปีงบประมาณถัดไป โดยให้ถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่ได้รับอนุมัติให้ก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

ข้อ ๓๓ วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินในเรื่องใดที่มีได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

หมวด ๕

การจัดหาและการควบคุมพัสดุ

ข้อ ๓๔ การจัดหาพัสดุ การตรวจรับพัสดุ และการบริหารพัสดุ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้ส่วนราชการถือปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

หมวด ๖

การตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการ

ข้อ ๓๕ การตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการของส่วนราชการตามข้อ ๘ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีส่วนราชการตามข้อ ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๘ มอบหมายให้ผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการนั้น ๆ ดำเนินการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการแล้วรายงานผลการตรวจสอบให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สิ้นสุดระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือ

(๒) กรณีส่วนราชการตามข้อ ๘ (๘) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายให้ผู้ตรวจสอบภายในของจังหวัดดำเนินการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการ แล้วรายงานผลการตรวจสอบให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สิ้นสุดระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือ

ให้สำนักงานคลังจังหวัดเป็นศูนย์ประสานงานเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินของจังหวัด

ข้อ ๓๖ ให้ส่วนราชการและจังหวัดส่งรายงานผลการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการตามข้อ ๓๕ ไปยังกรมบัญชีกลาง ตามแบบและเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนด ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าว

ข้อ ๓๗ ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการกระทรวงการคลัง ประกอบด้วย อธิบดีกรมบัญชีกลาง เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นกรรมการ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้กรมบัญชีกลางเป็นศูนย์ตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินและทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๓๘ ให้คณะกรรมการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการกระทรวงการคลัง มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับปัญหาข้อร้องเรียนจากประชาชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติซึ่งเป็นไปอย่างไม่ถูกต้อง ไม่เป็นธรรม หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ พร้อมทั้งตรวจสอบและแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการต่อไปตามที่เห็นสมควร และเมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหาคำร้องเรียนแล้ว ให้แจ้งคณะกรรมการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนการบรรเทาทุกข์การคลังทราบด้วย

(๒) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนการบรรเทาทุกข์การคลังมอบหมาย

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๙ การดำเนินการและการใช้จ่ายเงินอุดหนุนการบรรเทาทุกข์การคลังเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินสำหรับภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นอยู่ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบการบรรเทาทุกข์การคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนการบรรเทาทุกข์การคลังเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ จนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ เว้นแต่การดำเนินการขั้นตอนใดที่ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ ๔๐ ในระหว่างที่ยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราในการจ่ายเงินอุดหนุนการบรรเทาทุกข์การคลัง ให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติที่ออกตามระเบียบการบรรเทาทุกข์การคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนการบรรเทาทุกข์การคลังเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามระเบียบนี้

ข้อ ๔๑ ในระหว่างที่ยังมิได้กำหนดแบบและเงื่อนไขของรายงานผลการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอุดหนุนการบรรเทาทุกข์การคลัง ให้ใช้แบบและเงื่อนไขของรายงานการใช้จ่ายเงินอุดหนุนการบรรเทาทุกข์การคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนการบรรเทาทุกข์การคลังเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการกำหนดแบบและเงื่อนไขของรายงานผลการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอุดหนุนการบรรเทาทุกข์การคลังตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

เอกนิติ นิติทัณฑ์ประภาศ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ภาคผนวก 3

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๕๖๘/๒๕๖๗

เรื่อง จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัด

ตามที่ได้มีคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๗๗๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ เรื่อง จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัด ไว้แล้ว นั้น

เพื่อให้ขับเคลื่อนการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการเฝ้าระวัง ติดตาม รายงานสถานการณ์ แจ้งเตือน และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตรอย่างเป็นระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงยกเลิคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๗๗๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ และจัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัด ขึ้นใหม่ โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขตตรวจราชการที่รับผิดชอบ	ผู้อำนวยการศูนย์
๒. เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	รองผู้อำนวยการศูนย์
๓. เกษตรจังหวัด	กรรมการ
๔. ประมงจังหวัด	กรรมการ
๕. ปศุสัตว์จังหวัด	กรรมการ
๖. สหกรณ์จังหวัด	กรรมการ
๗. ปฎิรูปที่ดินจังหวัด	กรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์	กรรมการ
๙. ผู้อำนวยการโครงการชลประทาน	กรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน	กรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และ/หรือ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยข้าว	กรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขต และ/หรือ
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร	กรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ	กรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยสาขาหรือจังหวัด	กรรมการ
๑๖. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	กรรมการ
๑๗. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	กรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการสถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัด	กรรมการ

๑๙. ผู้อำนวยการ...

- ๒ -

๑๙. ผู้อำนวยการสำนักงานธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตรจังหวัด กรรมการ
๒๐. หัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ กรรมการ
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และเลขานุการศูนย์

หน้าที่และอำนาจ

๑. จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรระดับจังหวัด และพิจารณา
ทบทวนแผนให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา
 ๒. ติดตามสถานการณ์เพื่อประเมินผลกระทบด้านการเกษตร รวมทั้งแจ้งเตือนภัยให้เกษตรกรทราบ
ได้อย่างรวดเร็วทันต่อสถานการณ์
 ๓. รายงานการดำเนินงานของศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรระดับจังหวัด
สถานการณ์ ข้อมูลความเสียหาย การให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการช่วยเหลือ
เกษตรกรให้ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ
 ๔. ติดตาม แก้ไขปัญหา และเร่งรัดการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตรของ
หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัด ให้ความรวดเร็ว ถูกต้อง และ
เหมาะสมต่อสถานการณ์
 ๕. ประสานกับหน่วยงานอื่นหรือคณะกรรมการอื่น ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติ
 ๖. แต่งตั้งคณะทำงานหรือมอบหมายเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร
 ๗. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายประยูร อินสกุล)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์